

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT

MD – 2068, mun. Chișinău, str. Alecu Russo nr. 1 bl. "A1", bir. 94
Tel./ fax (022) 31-02-74, 31-02-84, e-mail: aparat@cnaigs.md, www.cnaigs.md

Nr. 49 din 24.02.2015

Parlamentul Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art. 12 alin.(1) lit. f) din Legea Nr.198-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat și pct. 55 din Regulamentul Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat (*în continuare - CNAJGS*), Vă remitem atașat Raportul de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat, pentru anul 2014.

Raportul de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2014, a fost examinat și aprobat în unanimitate la ședința CNAJGS din 24 februarie 2015. Documentul descrie rezultatele activității în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat, principalele probleme, concluzii, precum și schițează pașii care urmează întreprinși în continuare.

În vederea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, prevăzute în actele juridice naționale și internaționale, CNAJGS își exprimă disponibilitatea pentru o colaborare continuă cu autoritățile publice și solicită respectuos înaltelor autorități susținerea activității sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat.

Cu înalte considerațiuni,

Victor ZAHARIA,
Președintele CNAJGS

Ex.: Andrei Bătrînac
Tel.: 0 (22) 31-02-74

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA			
D.D.P. Nr. <u>347</u>			
" <u>02</u> "	<u>03</u>	<u>20</u> ¹⁵	
Ora			

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

Comisia juridică, numiri și imunități

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

01 aprilie 2015

cy6 nr. 50

HOTĂRÎREA

Comisiei juridice, numiri și imunități cu privire la Raportul de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2014

În conformitate cu art. 12 alin. (1) lit. f) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat, nr. 198 din 26 iulie 2007, Comisia juridică, numiri și imunități a examinat Raportul de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2014, prezentat de Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat.

Audiind raportul dlui Victor ZAHARIA, președintele CNAJGS, și, examinând materialele Raportului Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat privind activitatea în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat în anul 2014,

Comisia juridică, numiri și imunități h o t ă r ă ș t e :

1. Se ia act de Raportul de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anul 2014.

2. Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat:

- va continua activitatea Consiliului și aparatului și va asigura funcționarea eficientă a acestora;
- va menține și dezvoltă parteneriatul cu organisme internaționale și societatea civilă;
- va înainta autorităților administrației publice centrale de specialitate demersurile pentru perfecționarea legislației în domeniu în corespundere cu rigorile care se impun;

4. Prezenta hotărîre se publică pe pagina web oficială a Parlamentului.

Președintele Comisiei

Raisa APOLSCHII

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ
GARANTATĂ DE STAT

RAPORT DE ACTIVITATE ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT

1 ianuarie 2014 - 31 decembrie 2014

I. OBLIGAȚII INTERNAȚIONALE ȘI ANGAJAMENTE DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT

II. ACTIVITATEA ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT ÎN ANUL 2014

II.I. Activitatea Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat;

*II.II. Activitatea Oficiilor teritoriale ale CNAJGS și persoanelor autorizate să
acorde asistență juridică garantată de stat.*

III. OBIECTIVE STRATEGICE ȘI PLANUL DE ACȚIUNI PENTRU ANUL 2015

RAPORT DE ACTIVITATE ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT PENTRU ANUL 2014

SUMAR

Angajamentul de a acorda asistență juridică persoanelor care nu dispun de mijloace financiare suficiente pentru a plăti serviciile juridice și de a consolida sistemul actual de asistență juridică garantată de stat **se reflectă în actele internaționale** la care Republica Moldova este parte, în **legislația și documentele de politici ale Republicii Moldova, inclusiv în Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova** „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” 2011-2014, în **Strategia de Reformă a Sectorului Justiției pentru anii 2011-2016, Planul Național de Acțiuni în Domeniul Drepturilor Omului pentru anii 2011-2014, Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană pentru anii 2014-2016, Strategia de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2012-2014.**

Pe parcursul anului 2014, **Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat (CNAJGS) s-a întrunit în 7 ședințe ordinare**, a adoptat 45 hotărâri întru asigurarea funcționalității sistemului de asistență juridică garantată de stat.

În baza Legii nr. 198-XVI din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, în anul 2014 **de asistență juridică calificată au beneficiat 43 912 persoane** (inclusiv 2 665 minori și 9 437 femei), dintre care în **3 670 cauze** a fost acordată **asistența juridică de urgență** (în caz de reținere în cauze penale și contravenționale), iar în **39 477 cauze** a fost **acordată asistența juridică calificată** (dintre care 36 099 au constituit cauze penale și 3 378 cauze non-penale). Totodată, **7 403 persoane** au beneficiat de **asistență juridică primară**.

Pentru acordarea **asistenței juridice calificate** au fost implicați **484 avocați** care acordă asistență juridică calificată garantată de stat, **dintre care 14 avocați publici, 24 avocați specializați** în cauzele cu implicarea copiilor, **9 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară, apatrizilor și solicitanților de apatrid, **13 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate persoanelor cu dezabilități mintale și **18 avocați specializați** în acordarea asistenței juridice calificate victimelor ale infracțiunilor. **Asistența juridică primară** a fost acordată de **32 de parajuriști și 14 avocați publici**.

Activitatea sistemului în anul 2014 a continuat să demonstreze o serie de **tendințe pozitive**:

- **Sistemul este funcțional.** Regulile și procedurile de lucru sunt aprobate, aplicate și optimizate permanent; personalul care activează în cadrul sistemului este instruit; serviciile sunt mediatizate intens și oferite unui număr în creștere de beneficiari, în toate tipurile de cauze; este asigurat un nivel minim de resurse care sunt valorificate cu un grad avansat de eficiență;

- ***Cadrul normativ-juridic este în continuă perfecționare.*** În baza Legii cu privire la asistența juridică garantată de stat și a cadrului normativ secundar, reflectat în Regulamentele care reglementează activitatea în sistemul de asistență juridică garantată de stat (AJGS), CNAJGS a adoptat reglementările necesare, revizuiindu-le și ajustându-le periodic, astfel încât acestea să fie clare, consecvente și fundamentate științific. În 2014, CNAJGS a aprobat un set de reglementări menite să optimizeze activitatea prestatorilor de asistență juridică primară garantată de stat:
 1. *Mecanismul de direcționare de către parajuriști a beneficiarilor de asistență juridică primară către Oficiile teritoriale ale CNAJGS și alte instituții/persoane.* Scopul mecanismului instituit constă în stabilirea unei practici corecte și uniforme, ce urmează a fi aplicate de parajuriști în activitatea lor în legătură cu direcționarea beneficiarilor de asistență juridică primară către Oficiile teritoriale ale CNAJGS și alte instituții/persoane.
 2. *Standarde de calitate a activității parajuristului,* care prevăd cerințele minime cu privire la calitatea serviciilor acordate de parajurist beneficiarului de asistență juridică primară.
 3. *Codul deontologic al parajuristului,* stabilește ansamblul de norme de conduită și responsabilități etice de care persoana urmează să se conducă în activitatea pe care o desfășoară în calitate de parajurist.
 4. *Un nou Regulament de activitate a parajuriștilor* (publicat în Monitorul Oficial din 16.01.2015, nr. 1-10, art. 49). Noile reglementări au fost aprobate pentru optimizarea modalității de selectare și instruire a parajuriștilor, detaliază principiile de activitate și de acordare a asistenței juridice primare de către parajuriști, relațiile parajuriștilor cu CNAJGS, Oficiile Teritoriale ale CNAJGS (OT) și avocați, premisele de asigurare a calității asistenței juridice primare, raportarea, monitorizarea și evaluarea activității parajuristului, precum și noi reglementări cu privire la temeiurile de reziliere a contractului cu parajuriștii, încetarea activității de parajurist.
- ***Nivelul de calificare profesională a angajaților Oficiilor Teritoriale ale CNAJGS și Aparatului administrativ al CNAJGS este în creștere permanentă*** ca efect al autoinstruirii, instruirii continue și schimbului de experiență. Aceasta a devenit posibil în urma organizării de către CNAJGS, în colaborare și cu suportul partenerilor de dezvoltare, a atelierelor de instruire și de lucru pentru personalul aparatului administrativ și al Oficiilor teritoriale ale CNAJGS, meselor rotunde și Conferinței naționale dedicate sistemului de asistență juridică garantată de stat, vizitelor de monitorizare și de schimb de experiență;
- ***Gradul de vizibilitate a sistemului a sporit.***

Majoritatea factorilor de decizie și a solicitanților de asistență juridică garantată de stat sunt informați permanent despre schema de funcționare a sistemului de asistență juridică garantată de stat. Sunt continuate acțiunile de mediatizare, astfel ca sistemul să devină tot mai cunoscut potențialilor beneficiari de asistență juridică garantată de stat, în special pe cauzele non-penale.

În 2014, Activitățile de mediatizare au fost realizate prin difuzarea a 2 spot-uri publicitare la televiziune, pentru o perioadă de 2 luni cu privire la asistența juridică garantată calificată garantată de stat pe cauzele penale și non-penale; participarea la emisiuni radio și tv; prin publicarea a 3 articole informative în presa scrisă; elaborarea și editarea a 6000 de broșuri și 1500 de calendare informative cu privire la sistemul de asistență juridică garantată de stat

CNAJGS a contribuit prin intermediul parajuriștilor la distribuirea a 143 200 de broșuri informative dedicate drepturilor omului și 24 000 exemplare de „Ghid al beneficiarului de asistență juridică garantată de stat” în tiraj de 24 000 exemplare, elaborate cu suportul Fundației „Soros-Moldova”.

Totodată, în cadrul a 128 de vizite de monitorizare a parajuriștilor, au fost desfășurate campanii de informare a populației rurale despre asistența juridică primară și calificată garantată de stat. Colaborarea Oficiilor teritoriale ale CNAJGS cu asociațiile obștești a dus la intensificarea activităților de mediatizare, CNAJGS beneficiind și de suportul acestora la diseminarea informației pertinente activității din sistemul de asistență juridică garantată de stat.

- ***Calitatea asistenței juridice garantate de stat rămâne a fi una din prioritățile de activitate ale CNAJGS.*** Se acordă atenție tuturor componentelor mecanismului de asigurare a calității, inclusiv și celei de instruire profesională continuă, care oferă posibilitatea avocaților implicați în sistem de a-și perfecționa cunoștințele în domenii specifice. Adicional, ghiduri metodologice și profesionale pentru avocați și parajuriști au fost elaborate și distribuite. Activitățile de monitorizare a persoanelor autorizate să acorde asistență juridică garantată de stat continuă să fie unul dintre instrumentele utilizate de către CNAJGS întru asigurarea calității. Adicional, pe parcursul anului 2014, CNAJGS a urmărit completarea instrumentelor care asigură calitatea serviciilor de asistență juridică garantată de stat. La acest capitol se înscrie elaborarea unui nou mecanism de monitorizare a calității asistenței juridice garantate de stat, orientat spre asigurarea acordării efective și de înaltă calitate a serviciilor de asistență juridică garantată de stat. Noul mecanism va fi pus în aplicare în anul 2015, corespunzător rezultatele testării noului mecanism vor fi prezentate în următorul raport anual.
- ***Interesul actualilor și potențialilor parteneri ai CNAJGS*** pentru consolidarea capacității sistemului de asistență juridică garantată de stat ***este în continuă creștere.*** Unele relații

de colaborare au fost oficializate prin acorduri de colaborare încheiate cu partenerii de dezvoltare.

Copilul tău este în conflict cu legea?
Ori copilul tău este victima unei infracțiuni?

Națiunea ta este indiferentă, interesează-te de drepturile copilului tău!

Oficiul Teritorial Chișinău
Adresă: mun. Chișinău, Str. Botaniștii, 1, etajul 1, Camera 101
Date de contact: tel./fax: 022-48-49-11, 49-43-35; 31-00-55, e-mail: ot_chi@cnajgs.md

Oficiul Teritorial Bălți
Adresă: mun. Bălți, raionul Ștefan cel Mare, Dondușeni, Drochia, Edineț, Fălești, Horești, Glodeni, Ocnița, Nijnița, Singerei, Soroca, Sîrbuleni, Varnița, Ungureni
Date de contact: mun. Bălți, str. Mihai Sadoveanu nr. 2, tel./fax: 0231-11-11, 11-22-11, e-mail: ot_bal@cnajgs.md

Oficiul Teritorial Cahul
Adresă: raionul Cahul, Comandă, Leova, Traceni
Date de contact: str. Cahul nr. 1, telefon: 0239-204-13, e-mail: ot_cah@cnajgs.md

Oficiul Teritorial Comrat
Adresă: raionul Comrat, Căminul Lung, Văleni
Date de contact: str. Comrat nr. 1, telefon: 0238-78-813, e-mail: ot_com@cnajgs.md

Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat
Aparatul administrativ
Mun. Chișinău, MD-2008
str. Alacuș nr. 1, bloc A1, etaj 94
Tel./fax: 022-31-00-74

UNICEF Moldova
Adresă: mun. Chișinău, str. Alacuș nr. 1, bloc A1, etaj 94
Tel./fax: 022-31-00-74

Atunci trebuie să știi că, COPILUL TĂU ARE DREPTUL SĂ FIE ASISTAT DE CĂTRE UN AVOCAT CARE ACORDĂ ASISTENȚĂ JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT.

În particular, datorită colaborării cu Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova (PNUD Moldova), Fundația “Soros-Moldova” (FSM), Institutul pentru Reforme Penale (IRP) și reprezentanța UNICEF-Moldova a fost posibilă atingerea obiectivelor de dezvoltare a sistemului de asistență juridică garantată de stat, așa încât beneficiarii de asistență juridică garantată de stat să aibă parte de o mai mare protecție juridică din partea statului.

În 2014 a continuat colaborarea cu partenerii de dezvoltare, în vederea implementării acțiunilor strategice prevăzute în documentele de politici ale Republicii Moldova, cum ar fi Planul Național în Domeniul Drepturilor Omului pentru anii 2011-2014 (PNADO 2011-2014), Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 (SRSJ 2011-2016) și Strategia de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2011-2014.

- **Statutul juridic definitivat al CNAJGS.** Activitatea curentă a CNAJGS este asigurată al doilea an de către Aparatul administrativ, care monitorizează funcționarea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat, contribuind la funcționarea și fortificarea capacității de administrare a întregului sistem de asistență juridică garantată de stat. Aparatul administrativ a contribuit la instituirea unor pârghii manageriale pentru administrarea continuă a activității sistemului, prin organizarea și managementul informației și comunicării, între Oficiile teritoriale și CNAJGS, între CNAJGS și partenerii de activitate, managementul strategic, prin implementarea și monitorizarea implementării politicilor în domeniu, managementul comunicării și relațiilor externe, managementul resurselor financiare.

Cu toate acestea, se constată unele **deficiențe în activitate**, precum *cadrul legislativ* care încă necesită perfecționare, precum ar fi: *extinderea categoriilor de beneficiari* ai asistenței juridice garantate de stat exceptați de testul financiar (ex: solicitanți de azil, victimele violenței în familie, victimele infracțiunilor etc.); *lipsa unui mecanism de recuperare a cheltuielilor* de asistență juridică garantată de stat; *accesul restricționat la bazele de date pentru verificarea capacității de plată a solicitanților*. Se constată *deficiențe majore privind managementul financiar în realizarea activităților din proiectele implementate de către CNAJGS; volumul de lucru în continuă creștere* în raport cu numărul insuficient de unități de personal al Oficiilor teritoriale și Aparatului administrativ al CNAJGS ș.a. Depășirea acestor deficiențe și provocări necesită și **intervenția altor autorități publice**, cât și a partenerilor de dezvoltare ai CNAJGS.

Prezentul raport de activitate cuprinde informații referitor la:

I. Obligații internaționale și angajamente de acordare a asistenței juridice garantate de stat;

II. Activitatea în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat în anul 2014;

III. Obiective strategice și planul de acțiuni pentru anul 2015.

I. OBLIGAȚII INTERNAȚIONALE ȘI ANGAJAMENTE DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT

Asigurarea accesului liber la justiție constituie un principiu de bază al statului de drept și o cerință obligatorie ce rezultă din actele internaționale la care Republica Moldova este parte. Asistența juridică efectivă constituie un element de bază al accesului la justiție și statul are obligația de a garanta asistență juridică persoanelor care nu dispun de mijloace financiare suficiente pentru a plăti serviciile juridice.

Obligația de acordare a asistenței juridice calificate rezultă din mai multe acte internaționale:

- a) Declarația Universală a Drepturilor Omului, 10 decembrie 1948, în particular art. 2,7,8,10,11;
- b) Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice, în particular art. 2 și art. 14 (3d);
- c) Convenția Internațională cu privire la drepturile copilului, în particular art. 12, 37(d), art. 40 (2b);
- d) Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, în particular art. 6.3 (C) și jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului referitoare la articolul respectiv;
- e) Recomandările și Rezoluțiile Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei referitoare la:
 - Asistența juridică gratuită în materie civilă, comercială și administrativă (No Rec(76)5);
 - Asistența juridică gratuită și consultanță (No Rec(78)8);
 - Măsurile de facilitare a accesului la justiție (No Rec(81)7);
 - Accesul efectiv la lege și justiție pentru persoane sărace (No Rec(93)1) și
 - Libertatea de a exercita profesia de avocat (No Rec (2000)21).

f) Rezoluția nr. 67/187 adoptată de Adunarea Generală ONU la 28 martie 2013 cu privire la Principiile și Liniile directoare ale ONU privind Accesul la Asistența Juridică Garantată de Stat în Sistemele de Justiție Penală.

Angajamentul de a facilita accesul la justiție au fost reflectate și în documente de politici ce țin de drepturile omului, justiție și afaceri interne, în particular:

1. Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare”, 2011-2014 (Fortificarea instituțiilor avocaturii și acordarea asistenței juridice garantate de stat: Fortificarea în continuare a instituției avocaturii și a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat);

2. Planul de Acțiuni al Guvernului pentru anii 2011-2014, (acțiunea 83-87 - fortificarea în continuare a instituției avocaturii și a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat. Guvernul va institui un *sistem viabil de acordare a asistenței juridice garantate categoriilor de persoane defavorizate, pe toate categoriile de cauze (penale, contravenționale și civile)*; consolidarea sistemului *avocaților specializați* pentru cauzele cu minori; revizuirea regulilor cu

privire la răspunderea avocatului pentru prejudiciul cauzat clientului; *crearea rețelei de servicii parajuridice comunitare* alături de servicii integrate de asistență socială, pentru acordarea asistenței juridice primare);

3. Planul Național de Acțiuni în Domeniul Drepturilor Omului pe anii 2011-2014, (Capitolul 3. Consolidarea justiției și a instituțiilor pentru protecția drepturilor omului, Obiectiv 13 – 14 - *implementarea sistemului de asistență juridică primară; consolidarea capacităților sistemului de asistență juridică calificată garantată de stat*);

4. Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană pentru anii 2014-2016, (titlul II. Dialogul politic și reformele, cooperarea în domeniul politicii externe și de securitate, art. 3, *acțiunea 11*. Asigurarea accesului la asistența juridică garantată de stat pentru victimele violenței domestice, *titlul IV, capitolul 27*. Cooperarea în domeniul protecției și al promovării drepturilor copilului, *art. 138, acțiunea 1-3*, Consolidarea capacităților Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat în acordarea serviciilor juridice calitative copiilor victime/martori și copiilor în contact cu legea, elaborarea standardelor de calitate și a mecanismelor de monitorizare și evaluare a serviciilor juridice acordate de avocații publici, elaborarea cadrului legal privind procedurile de cercetare și de soluționare a cauzelor copiilor aflați în conflict cu legea sub vârsta răspunderii penale, inclusiv privind aplicarea unor măsuri cu caracter educațional, conform standardelor europene și internaționale privind protecția copilului;

5. Suportul Parlamentului și Guvernului pentru consolidarea în continuare a capacităților sistemului de asistență juridică garantată de stat se reflectă și în **Strategia de Reformare a Sectorului Justiției pentru anii 2011-2016**, (**Pilonul III – Accesul la justiție** și executarea hotărârilor judecătorești; Obiectiv specific – ameliorarea cadrului instituțional și a proceselor care asigură accesul efectiv la justiție: asistență juridică efectivă, examinarea cauzelor și executarea hotărârilor judecătorești în termen rezonabil, modernizarea statutului unor profesii juridice conexe sistemului de justiție; *Direcția Strategică 3.1 – Fortificarea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat (AJGS), domeniile de intervenție strategică 3.1.1 – 3.1.3 – Consolidarea capacității de organizare și administrare a sistemului AJGS, îmbunătățirea calității și accesibilității serviciilor de AJGS (cauze penale și non-penale), promovarea culturii și accesului la informația cu caracter juridic și reducerea nihilismului juridic*), (**Pilonul VI – Respectarea drepturilor omului în sectorul justiției**; Obiectiv specific: Asigurarea respectării drepturilor omului în practicile și politicile juridice; *Direcția Strategică 6.3 – Consolidarea sistemului de justiție pentru copii, domeniile de intervenție strategică 6.3.5 – 6.3.6 întocmirea și actualizarea permanentă a listei de avocați specializați în asistența juridică garantată de stat în cauzele care implică copii, elaborarea ghidurilor metodologice pentru avocații specializați în asistența juridică garantată de stat în cauzele care implică copii*).

De asemenea, obligația de acordare a asistenței juridice calificate și efective persoanelor care nu dispun de mijloace financiare suficiente pentru a plăti serviciile juridice rezultă din art. 20 și art. 26 al Constituției Republicii Moldova; prevederile Codului de Procedură Penală, Codului Contravențional și Codului de Procedură Civilă.

II. ACTIVITATEA ÎN SISTEMUL DE ACORDARE A ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE DE STAT ÎN ANUL 2014

II.I ACTIVITATEA CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT.

Misiunea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat, în baza Legii cu privire la asistența juridică garantată de stat nr. 198-XVI din 26.07.2007 este protejarea dreptului la un proces echitabil, stabilit de articolul 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, inclusiv asigurarea accesului liber și egal pentru toate persoanele la asistență juridică, prin organizarea și acordarea asistenței juridice garantate de stat, precum și diminuarea impedimentelor economico-financiare în realizarea accesului la justiție.

Sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat tinde să asigure accesul liber și egal pentru toate persoanele la asistență juridică efectivă în cadrul unui sistem cost-eficient, accesibil și nediscriminatoriu de asistență juridică garantată de stat.

CNAJGS își exercită atribuțiile în baza Legii cu privire la asistența juridică garantată de stat, nr. 198-XVI din 26 iulie 2007 și a Regulamentului Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, aprobat prin ordinul Ministrului Justiției nr. 18 din 24.01.2008 (MO nr. 21-24/49 din 01.02.2008). Conform Legii cu privire la asistența juridică garantată de stat, CNAJGS se convoacă în ședințe ordinare o dată în trimestru.

În virtutea spectrului de subiecte discutate, pe parcursul anului **2014**, CNAJGS s-a întrunit în **7 ședințe ordinare** și **o ședință extraordinară** și a adoptat **45 hotărâri**. Astfel, întru realizarea obiectivelor și acțiunilor prevăzute în planul său de activitate, CNAJGS **a întreprins multiple măsuri**, cele mai importante fiind:

- Adoptarea Hotărârilor nr. 1 din 3 februarie 2014 și nr. 3 din 12 martie 2014, prin care *a actualizat listele avocaților publici care acordă asistență juridică garantată de stat*, ca urmare numărul acestora a fost extins de la 12 la 14 unități. Prin Hotărârea nr. 25 din 29 octombrie 2014 *a fost decisă repartizarea a 2 unități noi de avocat public pentru anul 2015*, câte unul în circumscripția OT Comrat și OT Cahul, astfel încât, începând cu anul 2015, pe lângă fiecare Oficiu teritorial vor activa cel puțin 2 avocați publici. Aceste măsuri au contribuit la realizarea acțiunii 3.1.2.4 din Planul de Acțiuni de implementare al SRSJ 2011-2016¹ „Crearea birourilor de avocați publici în localitățile de reședință a oficiilor teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat”;
- Prin adoptarea Hotărârilor nr. 4, 23, 37 din anul 2014 au fost *suplinite listele avocaților care acordă asistență juridică la cerere*;
- Adoptarea Hotărârii nr. 20 din 19 septembrie 2014, prin care *s-a instituit lista de avocați specializați care acordă AJGS persoanelor victime ale infracțiunilor*;
- Adoptarea Hotărârii nr. 38 din 15 decembrie 2014 cu privire la *deciderea repartizării parajuriștilor în sistemul de acordare a asistenței juridice primare garantate de stat pentru anul 2015*, fiind suplinită lista parajuriștilor cu 12 unități mai mult în comparație cu anul 2014, contribuind astfel la implementarea acțiunii 3.1.3.5 din Planul de Acțiuni de

¹ Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, aprobată prin Legea Nr. 231 din 25.11.2011.

implementare al SRSJ 2011-2016 „Instituționalizarea sistemului de asistență juridică primară pentru localitățile rurale și urbane”;

- Adoptarea Hotărârii nr. 11 și 12 din 20 iunie 2014, prin care a fost aprobat Curriculumul de instruire inițială a parajuriștilor și Curriculumul de instruire continuă, prin care CNAJGS stabilește principalele abilități care urmează a fi dezvoltate, iar în baza acestora, necesitățile de instruire inițială și continuă a parajuriștilor. Aceste documente au fost aprobate pentru a asigura, activitățile de instruire și asistență metodică a parajuriștilor care acordă asistență juridică primară garantată de stat, stabilite ca priorități în Planul de Acțiuni de implementare a SRSJ 2011-2016 la acțiunea 3.1.2.5;
- Adoptarea Hotărârii nr. 17 din 15 iulie 2014, prin care au fost aprobate „Standardele de calitate a activității parajuristului” stabilind astfel cerințele minime cu privire la calitatea serviciilor acordate de parajurist beneficiarului de asistență juridică primară;
- Adoptarea Hotărârii nr. 13 din 15 iunie 2014, prin care a fost aprobat Mecanismul de direcționare de către parajuriști a beneficiarilor de asistență juridică primară către OT ale CNAJGS și alte instituții persoane. Scopul mecanismului instituit constă în stabilirea unei practici corecte și uniforme, ce urmează a fi aplicate de parajuriști în activitatea lor în legătură cu direcționarea beneficiarilor de asistență juridică primară către Oficiile teritoriale ale CNAJGS și alte instituții/persoane, detaliind astfel prevederile „Regulamentului de activitate al parajuriștilor”;
- Adoptarea Hotărârii nr. 16 din 15 iulie 2014, prin care a fost aprobat „Codul deontologic al parajuristului”, prin urmare a fost instituit ansamblul de norme de conduită și responsabilități etice de care persoana urmează să se conducă în activitatea pe care o desfășoară în calitate de parajurist;
- Adoptarea Hotărârii nr. 19 din 19 septembrie 2014 prin care aprobă „Mecanismul de colaborare a OT ale CNAJGS cu asociațiile obștești” stabilind astfel formele de AJGS primară acordate de AO, acțiunile care trebuie să le întreprindă OT și AA ale CNAJGS în vederea stabilirii parteneriatelor cu AO și măsuri de întreprins în vederea optimizării acestui tip de servicii de asistență juridică primară garantată de stat. Astfel a fost îndeplinit angajamentul de „Creare a mecanismului de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești”, stabilit prin acțiunea 3.1.3.3 din Planul de Acțiuni de implementare al SRSJ 2011-2016.
- Adoptarea Hotărârii nr. 24 din 29 octombrie 2014, prin care a fost aprobată metodologia actualizată de planificare a cheltuielilor pentru serviciile de asistență juridică garantată de stat. În rezultat a fost îmbunătățită Metodologia de planificare a cheltuielilor pentru serviciile de asistență juridică garantată de stat elaborată în cadrul implementării acțiunii 3.1.2.6 din Planul de Acțiuni de implementare al SRSJ 2011-2016. Metodologia oferă suport metodologic în procesul de planificare bugetară anuală în cadrul CNAJGS și OT ale CNAJGS, destinată contabililor și managerilor acestor instituții;
- Adoptarea Hotărârii nr. 28 din 29 octombrie 2014, prin care a fost aprobat raportul trimestrial privind activitatea Oficiului teritorial al CNAJGS, astfel fiind revizuită modalitatea de raportare de către OT ale CNAJGS, prin includerea datelor referitoare la asistența juridică primară garantată de stat acordată de către parajuriști și avocații publici.

- Adoptarea Hotărârilor nr. 10 din 20 iunie 2014 și nr. 15 din 15 iulie 2014, prin care *a oferit o interpretare a prevederilor pct. 3 subpunctul (1) și pct. 3, subpunctul (2), lit. f) din Regulamentul cu privire la mărimea și modul de remunerare a avocaților pentru acordarea AJGS*, prin urmare au fost înlăturate situațiile de interpretare eronată a acestor prevederi din Regulament, diminuând astfel problemele care ar putea să apară în procesul de depunere a rapoartelor de activitate de către avocați la OT ale CNAJGS;
- Adoptarea Hotărârii nr. 40 din 15 decembrie 2014, *cu privire la încetarea activității OT Bender (Căușeni)*, ca urmare a modificărilor operate în Anexa nr. 3 la *Legea privind organizarea judecătorească*, prin Legea nr. 177 din 25.07.2014 *privind modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial 231-237/535, 08.08.2014)*. Începând cu data de 8 august 2014, Curtea de Apel Bender, cu sediul în or. Căușeni, și-a încetat activitatea, întreaga jurisdicție a acesteia, fiind transmisă Curții de apel Chișinău. În vederea conformării cadrului legal, modificarea numărului și jurisdicțiilor curților de apel a impus necesitatea modificării numărului și jurisdicțiilor oficiilor teritoriale ale CNAJGS și anume: încetarea activității Oficiului teritorial Bender, cu sediul în or. Căușeni și extinderea jurisdicției Oficiului teritorial Chișinău.
- Prin adoptarea Hotărârii nr. 44 din 15 decembrie 2014, CNAJGS a aprobat Strategia de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2015-2017 și Planul de acțiuni pentru anul 2015 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a AJGS pentru anii 2015-2017. Aceste documente de politici au trasat obiectivele CNAJGS pentru următorii 3 ani și acțiunile specifice de întreprins în anul 2015.

Hotărârile CNAJGS pot fi accesate pe site-ul oficial www.cnaigs.md, la rubrica „Cadrul normativ”, „Hotărârile CNAJGS”.

Resurse disponibile pentru sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat.

Cheltuielile pentru asistența juridică garantată de stat, deși au o pondere redusă în bugetul de stat comparativ cu alte state europene, au crescut de la 3,8 mln. lei pentru anul 2008 la 6,9 mln. lei pentru anii 2009, la 8,5 mln. lei pentru anul 2011. Odată cu extinderea acordării asistenței juridice și pe cauze non penale bugetul a fost extins până la 22,8 mln. lei pentru anul 2012 și 25,8 mln. lei pentru anul 2013.

Creșterea cheltuielilor pentru acest domeniu se datorează creșterii considerabile a volumului de asistență juridică garantată de stat acordate, urmare a extinderii spectrului de servicii de asistență juridică garantată de stat pe cauzele non-penale și în virtutea sporirii încrederii potențialilor beneficiari în sistem. În contextul în care spectrul de servicii oferite a fost extins, corespunzător volumul de asistență juridică garantată de stat este în continuă creștere. Pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat pe toate tipurile de cauzele examinate în justiție, precum și implementarea obiectivelor prevăzute în Strategia de Reformă a Sectorului Justiției pentru anii 2011-2016 și întru îmbunătățirea și diversificarea spectrului de servicii acordate, în anul 2014 au fost alocate 24,2 milioane lei.

Parteneriate ale CNAJGS. Pentru asigurarea funcționalității sistemului de asistență juridică garantată de stat, în vederea acordării asistenței juridice efective, îmbunătățirea calității serviciilor de AJGS acordate și instituirea noilor mecanisme de acordare a asistenței juridice garantate de stat, CNAJGS a colaborat cu autoritățile din cadrul sistemului de justiție (Consiliul Superior al Magistraturii, instanțele de judecată, Uniunea Avocaților, Procuratura) și cele ale administrației publice centrale (Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțelor) și locale.

În acest context, pe parcursul anului 2014, CNAJGS a adresat autorităților menționate 119 demersuri (note informative, recomandări metodologice referitor la solicitarea și desemnarea avocatului, răspunsuri la solicitările înaintate etc.). Colaborarea CNAJGS cu diferiți actori ai sistemului de justiție este una bună, se încearcă a stabili o comunicare mai intensă, la nivel central și local, mai ales că metodele și procedeele de lucru în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat sunt în permanentă dezvoltare, ceea ce presupune o mediatizare și informare permanentă a modalității de funcționare.

În anul 2014 a fost intensificată colaborarea cu asociațiile obștești care au ca scop promovarea și apărarea drepturilor omului. În acest scop, la 19 septembrie 2014, CNAJGS a aprobat „*Mecanismul de colaborare a Oficiilor teritoriale ale CNAJGS cu asociațiile obștești*” stabilind astfel formele de cooperare ale Oficiilor teritoriale și Aparatului administrativ al CNAJGS în vederea stabilirii parteneriatelor cu asociațiile obștești și măsurile ce urmează de întreprins în vederea optimizării acestui tip de servicii de asistență juridică primară garantată de stat.

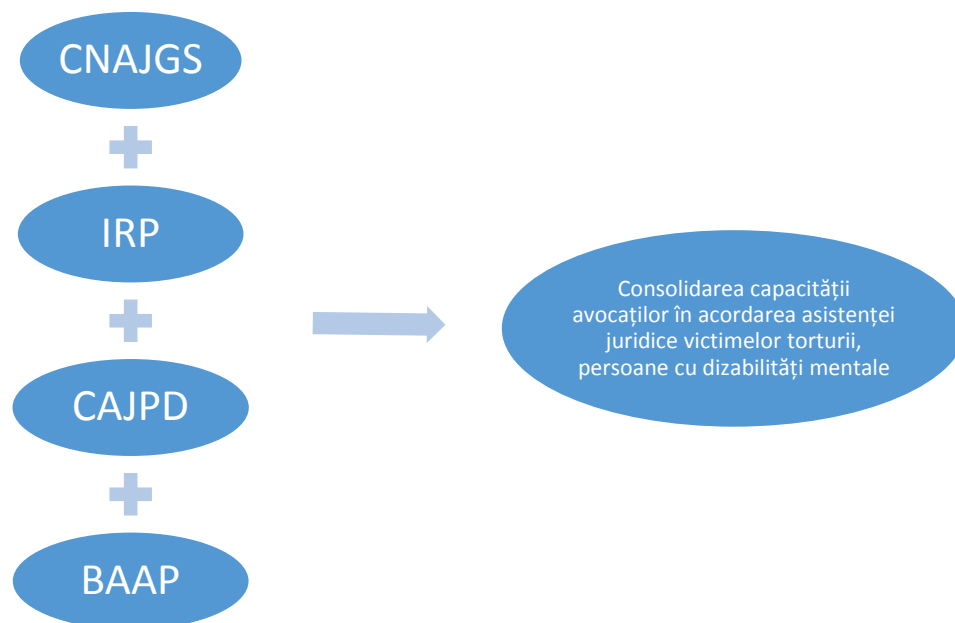
Astfel, unul dintre obiectivele propuse spre realizare de către CNAJGS pentru anul 2014, cu privire la instituirea mecanismului de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești este realizat.

În acest context, *Strategia de Reformare a Sectorului Justiției* pentru anii 2011-2016, în cadrul Pilonului III „Accesul la justiție și executarea hotărârilor judecătorești”, Domeniul specific de intervenție 3.1.3 „Promovarea culturii juridice și accesului la informația cu caracter juridic, reducerea nihilismului juridic”, au fost prevăzute mai multe acțiuni pertinente subiectului: 3.1.3.2 „Efectuarea unui studiu privind mecanismul de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești”, 3.1.3.3 „Crearea mecanismului de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești”, 3.1.3.4 „Monitorizarea asistenței juridice primare acordate de către asociațiile obștești” (obiectiv stabilit pentru anul 2015), și acțiunea 3.1.3.5 „Instituționalizarea sistemului de asistență juridică primară pentru localitățile rurale și urbane”.

La 3 martie 2014 a fost semnat *Acord de parteneriat între CNAJGS și Oficiul central de Probațiune (OCP)*. Obiectivul acestui acord îl constituie cooperarea dintre CNAJGS și OCP în scopul contribuiri la realizarea accesului la justiție a persoanelor aflate la evidența organului de probațiune, prin acordarea AJGS.

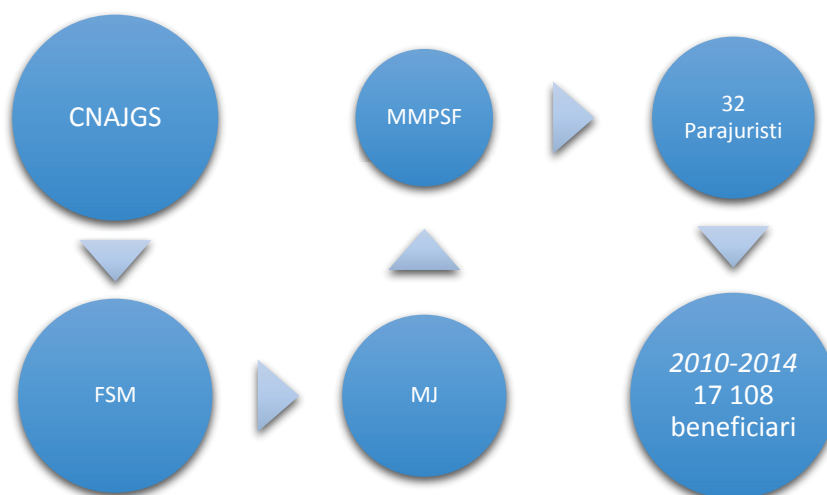
La 24 iulie 2014, a fost încheiat *Acord de colaborare între CNAJGS, Institutul de Reforme (IRP), Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Dezabilități (CAJPD) și Biroul Asociat de Avocați „Avocații Publici (BAAP)”* pentru a confirma implicarea și colaborarea pentru realizarea proiectului *„Consolidarea capacității avocaților în acordarea asistenței juridice victimelor torturii, persoane cu dezabilități mentale”*. Activitățile proiectului vor fi realizate în perioada noiembrie 2014 – noiembrie 2015, și fac parte din cadrul programului *“Consolidarea capacităților naționale de protejare a celor mai vulnerabile persoane din Republica Moldova de tortură”*, finanțat de către Uniunea Europeană, co-finanțat și implementat de către Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Cooperarea dintre instituțiile semnatare au ca scop de a contribui la prevenirea și combaterea torturii și relelor tratamente în Republica Moldova, față de femei și bărbați cu dezabilități mentale. În special, prin consolidarea capacității avocaților în acordarea asistenței juridice victimelor torturii, femei și bărbați cu dezabilități mentale, prin elaborarea recomandărilor metodice privind asistența juridică în acest sens. De asemenea, un obiectiv este sensibilizarea practicii aplicate de către instituțiile de stat, avocați, ONG-uri în baza a 4 cazuri-pilot cu privire la deficiențele cu care se confruntă femeile și bărbații cu dezabilități mentale, victime ale torturii, în vederea atingerii unor schimbări la nivel de legislație, practică sau societate.

Din 1 octombrie 2014, CNAJGS colaborează cu *Reprezentanța UNICEF-Moldova*, având suportul acesteia, în vederea implementării proiectului „O calitate mai bună a asistenței juridice garantate de stat prestate copiilor”. Obiectivele proiectului constau în asigurarea calității asistenței juridice garantate de stat prestate copiilor în contact cu legea prin elaborarea standardelor de calitate și implementarea mecanismului de monitorizare externă a calității; formarea de formatori în vederea asigurării instruirii continue calitative în domeniul protecției drepturilor copiilor în sistemul de justiție; consolidarea abilităților profesionale ale avocaților ce acordă AJGS pe cauzele cu implicarea copiilor în conflict cu legea, victime și martori ale infracțiunilor; consolidarea abilităților de interacțiune a avocaților cu alți reprezentanți (mediatori, consilieri de probațiune, parajuriști, reprezentanții APL) ce lucrează cu și pentru copiii în conflict cu legea, victime și martori ale infracțiunilor; monitorizarea calității asistenței juridice garantate de stat prestate copiilor în conflict cu legea, victime și martori ale infracțiunilor. Acest proiect urmează a fi realizat până la 31 decembrie 2015.

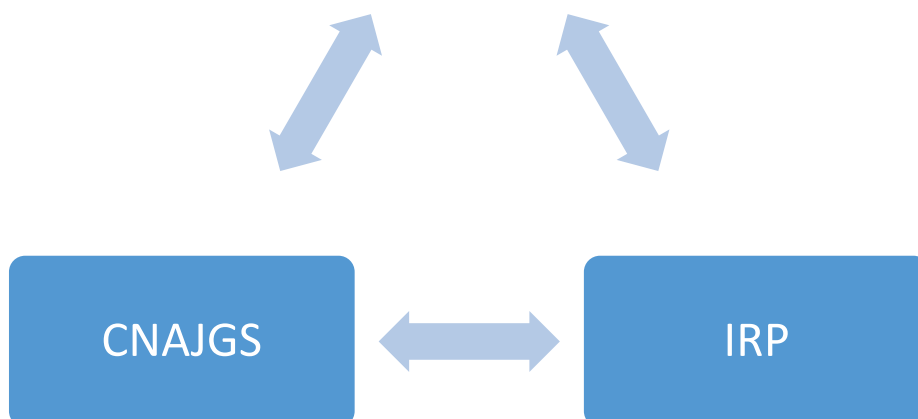

Pe parcursul anului 2014 a continuat implementarea acordului de colaborare încheiat anterior de CNAJGS, la 5 aprilie 2010, cu Ministerul Justiției, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și Fundația „Soros-Moldova”, în scopul promovării noilor modele de acordare a asistenței juridice primare în cadrul proiectului pilot „*Abilitarea Juridică a Comunităților Rurale prin Intermediul unei Rețele de Parajuriști Comunitari*”. Urmare a finalizării proiectului întreaga rețea de parajuriști a trecut, începând cu 1 ianuarie 2015, sub egida CNAJGS. La finele anului 2014, rețeaua numără 32 parajuriști în 32 de comunități din Republica Moldova. Datorită colaborării dintre instituțiile vizate a fost posibilă trecerea la finanțare din contul statului a 32 parajuriști.

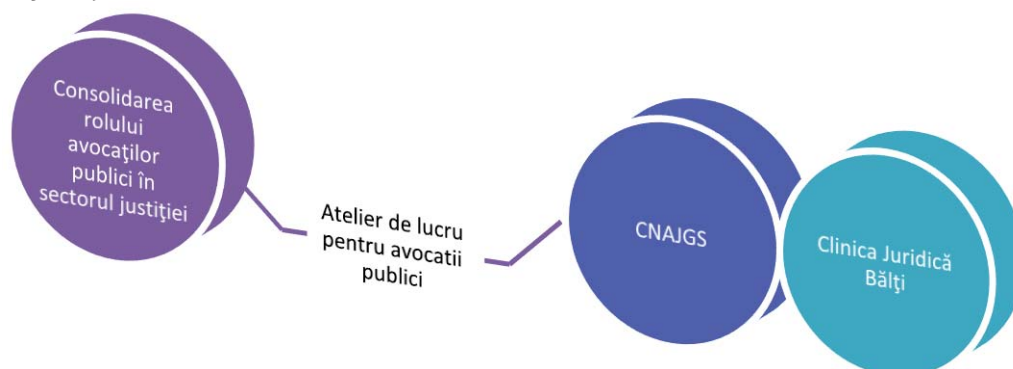

La 10 noiembrie 2014 a fost încheiat *Acord de colaborare între CNAJGS și Institutul de Reforme Penale* în vederea stabilirii unui parteneriat pentru implementarea proiectului „*Consolidarea protecției drepturilor persoanelor vulnerabile prin implicarea asociațiilor obștești în acordarea asistenței juridice garantate de stat*”. Obiectivele parteneriatului sunt orientate spre optimizarea capacităților asociațiilor obștești pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat grupurilor vulnerabile.

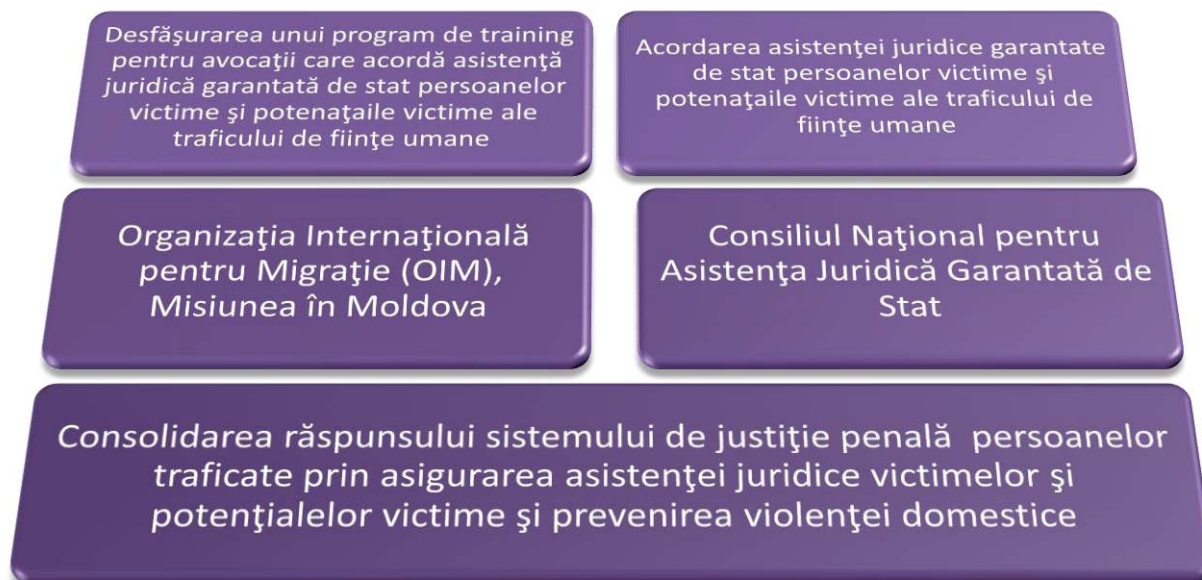
Consolidarea protecției drepturilor persoanelor vulnerabile prin implicarea AO în acordarea AJGS

La 3 decembrie 2014 a fost încheiat *Acord de colaborare între CNAJGS și Clinica Juridică Bălți* în vederea cooperării pentru implementarea proiectului „*Consolidarea rolului avocaților publici în sectorul justiției*”.

CNAJGS este partener de implementare a proiectului „*Consolidarea reacției sistemului de justiție penală persoanelor traficate, prin asigurarea asistenței juridice victimelor și potențialelor victime și prevenirea violenței domestice și a infracțiunilor de ură în RM*” implementat de către Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), Misiunea în Moldova.

Activități desfășurate de către CNAJGS în colaborare cu partenerii săi de dezvoltare pe parcursul anului 2014.

În colaborare și cu suportul partenerilor de dezvoltare, CNAJGS în 2014, a reușit să organizeze mai multe activități dedicate sistemului de asistență juridică garantată de stat.

Astfel, în colaborare și cu suportul cu Fundației „Soros-Moldova” au fost organizate un șir de evenimente marcante:

- Conferința Națională: **„Sistemul de asistență juridică garantată de stat. Perspective și provocări”**. La conferință au fost prezentate rezultatele de activitate pe parcursul ultimilor 3 ani și trasate obiectivele strategice ale CNAJGS și planul de acțiuni de implementare a strategiei în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat, pentru următoarea perioadă (4 decembrie 2014);
- Masa rotundă cu genericul **„Asigurarea calității asistenței juridice garantate de stat prin monitorizare”**. Obiectivul principal al mesei rotunde a fost prezentarea și dezbateră noului mecanism de monitorizare a calității asistenței juridice garantate de stat (26 martie 2014);
- Masa rotundă cu genericul **„Instrumente de verificare a eligibilității în vederea acordării asistenței juridice garantate de stat”**. Obiectivul principal al mesei rotunde a fost prezentarea cadrului legal existent privind condițiile de eligibilitate în vederea acordării asistenței juridice garantate de stat în Republica Moldova, generalizarea și analiza realizărilor, deficiențelor și provocărilor la aplicarea cadrului legal existent privind condițiile de eligibilitate în vederea acordării asistenței juridice garantate de stat (9 octombrie 2014).

CNAJGS asigură instruirea inițială și continuă a avocaților. Al doilea an consecutiv, CNAJGS a continuat desfășurarea sesiunilor de instruire inițială și continuă pentru avocații care acordă asistență juridică garantată de stat, din resursele proprii. Astfel, la instruirea inițială au participat 50 de avocați care au fost selectați pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat în anul 2014. Cursul a fost compus din 2 module cu tematica: *“Asistența juridică garantată de stat”* și *“Interacțiunea cu beneficiarul de asistență juridică garantată de stat”*, fiecare avocat acumulând a câte 16 ore de instruire inițială.

În cadrul cursurilor de instruire continuă au participat 220 avocați care acordă asistență juridică garantată de stat în circumscripția Oficiului teritorial Chișinău al CNAJGS, 60 avocați - circumscripția Oficiului teritorial Bălți, 20 avocați - circumscripția Oficiului teritorial Cahul, 19 avocați - circumscripția Oficiului teritorial Comrat, 15 avocați - circumscripția Oficiului teritorial Bender (Căușeni). Avocații au acumulat 24 de ore de instruire, participând la fiecare din cele 3 module ale cursului, cu următoarele tematici:

- *Modulul I – Interacțiunea cu beneficiarul de AJGS. Analiza materialelor și documentelor asupra cauzei. Consultarea beneficiarului;*
- *Modulul II – Sistemul de asistență juridică garantată de stat;*
- *Modulul III/A – Standarde profesionale în activitatea avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat la etapa inițială a urmăririi penale;*
- *Modulul III/B - Standarde profesionale în activitatea avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat la etapa aplicării măsurilor preventive și contestarea acestora.*

Unele activități de instruire au fost realizate de CNAJGS cu implicarea unor parteneri. Prin urmare, în parteneriat cu Institutul Național al Justiției (INJ), în luna februarie-aprilie 2014, au fost organizate seminare de instruire a avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat în circumscripția Oficiilor teritoriale Bălți și Cahul cu următoarele tematici: „Standarde profesionale în activitatea avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat la etapa inițială a urmăririi penale” și „Acordarea asistenței juridice garantate de stat în cauzele care implică copii”.

Astfel, în urma desfășurării a 3 sesiuni de instruire în mun. Bălți, 72 de avocați care acordă asistență juridică garantată de stat în raza OT Bălți au acumulat a câte 8 ore de instruire

continuă, iar la cele 2 sesiuni de instruire din or. Cahul au participat 28 de avocați care acordă asistență juridică garantată de stat, acumulând la fel câte 8 ore de instruire continuă

Avocații care acordă asistență juridică garantată de stat au participat și la alte seminare de instruire organizate în parteneriat cu INJ: „*Protejarea categoriilor vulnerabile de justițiabili în cadrul procesului penal. Provocările investigarea infracțiunilor de trafic de ființe umane. Cooperarea internațională bune practici și standarde referitoare la comisia rogatorie*” - 14 avocați; „*Standardele și procedurile justiției pentru minori, abilitățile și cunoștințele specifice pentru lucrul cu minorii*” – 16 avocați; „*Consolidarea abilităților practice în vederea asigurării respectării dreptului la un proces echitabil*” – 13 avocați.

Totodată, în anul 2014 avocații care acordă asistență juridică garantată de stat au beneficiat de instruire organizate și de Programul Comun al Consiliului Europei și Uniunii Europene „*Consolidarea capacității avocaților și activiștilor în domeniul drepturilor omului pentru aplicarea pe plan național a Convenției Europene pentru Drepturile Omului și a Cartei Sociale Europene (Revizuite)*” care a inițiat cursuri de instruire cu următoarele tematici: „*Discriminarea în câmpul muncii – aspecte teoretice și practice*” (la care au participat 2 avocați care acordă asistență juridică garantată de stat), „*Discriminarea pe criteriu de sex/gen, vârstă în domeniul muncii*” (la care au participat 11 avocați care acordă asistență juridică garantată de stat), precum și „*Discriminarea pe criteriu de dezabilitate– aspecte teoretice și practice*” (la care au participat 40 avocați care acordă asistență juridică garantată de stat în circumscripția Oficiului teritorial Bălți).

De asemenea, Fundația „Soros-Moldova”, a inițiat organizarea unui curs de instruire cu tematica „*Asigurarea respectării standardelor europene în procesul de aplicare a arestului-tehnici de argumentare*” la care au participat în total 34 avocați care acordă asistență juridică garantată de stat în diverse circumscripții ale Oficiilor teritoriale ale CNAJGS, iar 7 avocați specializați în acordarea asistenței juridice calificate solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară, apatrizilor și solicitanților de apatrid au participat la activitățile de instruire organizate de UNHCR.

PNUD Moldova a organizat un seminar cu tematica „*Investigarea cazurilor de tortură și rele tratamente comise asupra persoanelor cu dezabilități mentale*”, la care au participat 15 avocați care acordă asistență juridică garantată de stat.

În total, toți cei 484 avocați care acordă asistență juridică garantată de stat au avut posibilitate de a participa la instruire organizate de către CNAJGS, precum și de către partenerii de dezvoltare în colaborare cu CNAJGS, acumulând minim câte 24 h de instruire continuă.

Asistența juridică garantată de stat este prestată persoanelor care nu dispun de suficiente mijloace financiare pentru plata serviciilor juridice și care îndeplinesc condițiile stipulate în *Legea nr. 198 din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat pe cauzele penale, civile și contravenționale*.

Acordarea asistenței juridice garantate de stat în întreaga țară este asigurată de către cele patru Oficii teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat (în continuare CNAJGS), cu sediul în Chișinău, Bălți, Cahul și Comrat.

Asistența juridică calificată este acordată nemijlocit de către avocați contractați de către Oficiile teritoriale ale CNAJGS. În cauzele în care sunt implicați copii, prioritar sunt desemnați **avocați specializați în acordarea asistenței juridice minorilor**.

Spre deosebire de maturi, în cauzele penale **copiii au dreptul la asistență juridică garantată de stat indiferent de nivelul de venit al solicitantului**. Astfel, dacă copilul tău este în conflict cu legea, având într-o cauză penală calitatea de **bănuț, învinut, inculpat, condamnat ori este victimă unei infracțiuni**, te poți adresa la unul dintre Oficiile teritoriale ale CNAJGS pentru a solicita asistență juridică calificată garantată de stat pentru el. Totodată, trebuie să știi că, în asemenea cazuri, în virtutea legii, și ofensul de urmărire penală, procurorul sau judecătorul au obligația de a solicita Oficiului teritorial desemnarea unui avocat în vederea acordării asistenței juridice calificată. Dacă o asemenea solicitare a fost adresată Oficiului, atunci înaintarea cererii de către minor sau rudele acestuia nu mai este necesară. Decizia Oficiului teritorial privind acordarea asistenței juridice calificată se aduce la cunoștință solicitantului în decursul unei zile lucrătoare din momentul emiterii.

Când copilul tău este în conflict cu legea:

Asistența avocatului în cazul în care un minor figurează într-un proces penal în calitate de **bănuț, învinut, inculpat sau condamnat este obligatorie**. Aceasta înseamnă că, procesul nu se poate derula fără ca minorul să fie reprezentat de un avocat. Cu toate acestea, părinții au dreptul să decidă singuri angajarea unui avocat sau să beneficieze de serviciile unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat. În primul caz, ei vor încheia un contract în numele lor cu avocatul respectiv. În al doilea caz, la cererea lor sau la solicitarea procurorului sau judecătorului, avocatul va fi numit de către Oficiul teritorial în jurisdicția căruia se află procuratura care cercetează cauza sau instanța de judecată care judecă cauza.

Rețineți: avocatul va fi desemnat de către Oficiul teritorial al CNAJGS pentru apărarea intereselor minorului, chiar dacă părinții sau minorul sunt împotriva, atât timp cât minorul nu va avea un avocat angajat să îl reprezinte interesele!

În cazul în care **minorul este reținut** în cadrul unui proces penal, numirea avocatului de către Oficiul teritorial se face la solicitarea persoanei care a efectuat reținerea. În termen de o oră, persoana care a efectuat reținerea solicită **numirea unui avocat de serviciu**, conform graficului lunar aprobat pentru sectorul/raionul respectiv. Avocatul de serviciu va acorda asistență juridică de urgență pe toată perioada reținerii, inclusiv la examinarea demersului procurorului de aplicare a arestului. Asistența juridică de urgență se acordă gratuit.

Rețineți: orice persoană reținută sau arestată, mai ales minorul, trebuie să fie asistat de un avocat!

Când copilul tău este victimă unei infracțiuni:

Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat prevede expres **dreptul la asistență juridică calificată** copiilor victime ale infracțiunilor. Astfel, reprezentanții legali ai minorului, victimă unei infracțiuni, pot solicita Oficiului teritorial al CNAJGS în jurisdicția căruia se află organul de urmărire penală care conduce urmărirea penală sau instanța de judecată care examinează cauza penală desemnarea unui avocat.

Rețineți: indiferent de faptul dacă reprezentanții legali dispun de suficiente mijloace financiare pentru plata serviciilor juridice, aceștia au dreptul să solicite pentru minorul victimă a unei infracțiuni desemnarea unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat!

În cauzele civile:

asistența juridică garantată de stat se acordă minorilor în dependență de nivelul de venit al acestuia și reprezentanților lui legali. În acest sens, la cerere se va anexa în mod obligatoriu declarația-tip cu privire la veniturile și alte acte prevăzute de lege. Decizia privind desemnarea avocatului urmează a fi luată în termen de 3 zile lucrătoare din momentul depunerii setului complet de acte.

De asemenea, în cadrul proiectului „*O calitate mai bună a asistenței juridice garantate de stat prestate copiilor*”, implementat de către CNAJGS, în parteneriat cu Reprezentanța UNICEF în Moldova, au fost elaborate *Standardele de calitate pe cauzele cu implicarea copiilor în conflict cu legea, copiilor martori ai infracțiunilor precum și copiilor victime ai infracțiunilor*, ce urmează a fi distribuite în anul 2015.

Activitățile de mediatizare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat ca și în anii precedenți au fost realizate prin diseminarea ghidurilor practice, pliantelor, broșurilor informative, difuzarea spot-urilor publicitare la TV, plasarea bannerelor informative, participarea la emisiuni radio și TV.

**AI NEVOIE DE ASISTENȚA UNUI AVOCAT, DAR NU AI SUFICIENTI BANI?
STATUL TE AJUTĂ. ADRESEAZĂ-TE LA NOI!**

**Oficiile Teritoriale ale
Consiliului Național
pentru Asistența Juridică
Garantată de Stat:**

WWW.CNAJGS.MD

Chișinău: str. Alecu Russo nr. 1 bl. "A1", bir. 36, 35, tel. / fax: (022) 49-69-53, 49-63-39,

Bălți: str. Mihai Sadoveanu nr. 2, tel. / fax (0231) 61-316, 22-811, 068551122,

Cahul: str. Independenței nr. 6, tel. / fax (0299) 204-13,

Comrat: str. Tretiakov nr. 42, tel. / fax (0298) 28-853,

Bender (Căușeni): or. Căușeni, str. Alexei Mateevici nr. 9, bir. 41, tel. / fax (0243) 24-159

Acest spot a fost realizat cu asistența proiectului „Raport pentru reforma sectorului justiției în Moldova”, implementat de Programul Național Unicef pentru Dezvoltare în Moldova. Opiniile exprimate în acest spot aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere sau politica Programului Național Unicef pentru Dezvoltare.

Aparatul administrativ al CNAJGS a asigurat difuzarea a 2 spot-uri publicitare, pentru o perioadă de 2 luni cu privire la asistența juridică garantată calificată garantată de stat pe cauzele penale și civile la un post TV.

CNAJGS a asigurat elaborarea și distribuirea a 6000 de pliante și 1500 de calendare informative cu privire la sistemul de asistență juridică garantată de stat și tipurile de asistență juridică oferită cetățenilor. AA al CNAJGS a contribuit la distribuirea a 143 200 de broșuri informative

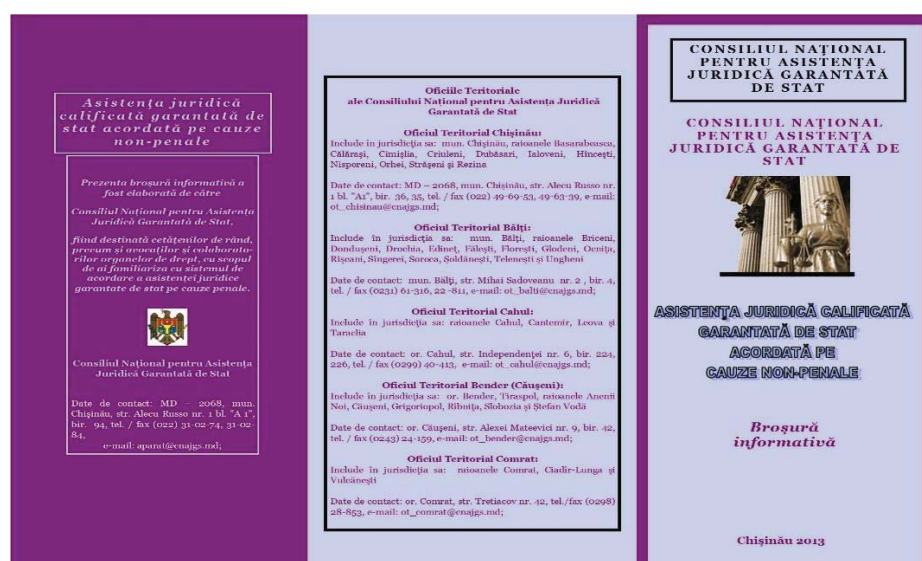
dedicate drepturilor omului, elaborate de către Fundația „Soros-Moldova”, inclusiv distribuirea „Ghidului beneficiarului de asistență juridică garantată de stat” în tiraj de 24 000 exemplare.

Diseminarea materialelor informative, pe parcursul anului 2014, a avut loc inclusiv prin intermediul Oficiilor Teritoriale ale CNAJGS, parajuriștilor și asociațiilor obștești care acordă asistență juridică primară.

Oficiul Teritorial Chișinău al CNAJGS a realizat activități de mediatizare cu precădere în perioada efectuării vizitelor de monitorizare a activității parajuriștilor. Astfel, printre acțiuni de mediatizare se enumeră:

- ✓ discuții cu primarii localităților;
- ✓ discuții cu membrii comunităților unde își desfășoară activitatea parajuriștii;

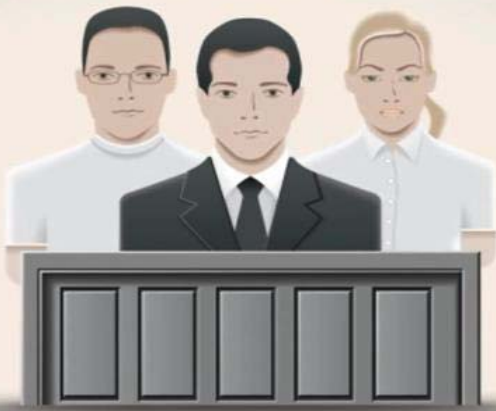
- ✓ repartizarea ghidurilor practice, pliante și broșuri informative dedicate asistenței juridice garantate de stat în special pe cauzele non-penale.

- ✓ au fost plasate anunțuri privind acordarea asistenței juridice garantate de stat în ziarul „Timpul” și în ziarul „Deșteptarea” r. Nisporeni (anunț privind asistența juridică primară s. Boldurești, r. Nisporeni cât și privind asistența juridică garantată de stat în general și posibilitatea adresării beneficiarilor la OT Chișinău).
- ✓ Comunicat de presă „Persoanele cu venituri mici pot beneficia de asistență juridică gratuită garantată de stat”, difuzat la 16 ianuarie 2014 de către postul de televiziune TV 7.

Oficiul Teritorial Bălți al CNAJGS preponderent a desfășurat activități de diseminare a ghidurilor practice, pliantelor și broșurilor informative dedicate asistenței juridice garantate de stat. Acțiunile de mediatizare s-au realizat și în cadrul procesului de monitorizare a activității parajuriștilor, fiind repartizate cetățenilor materiale informative, precum și informarea în cadrul discuțiilor cu membrii comunităților.

**Oficiul Teritorial Bălți al Consiliului Național
pentru Asistența Juridică Garantată de Stat**

**mun. Bălți: str. Mihai Sadoveanu nr.2
tel. / fax: (0231) 61-316, 068551122
WWW.CNAJGS.MD**

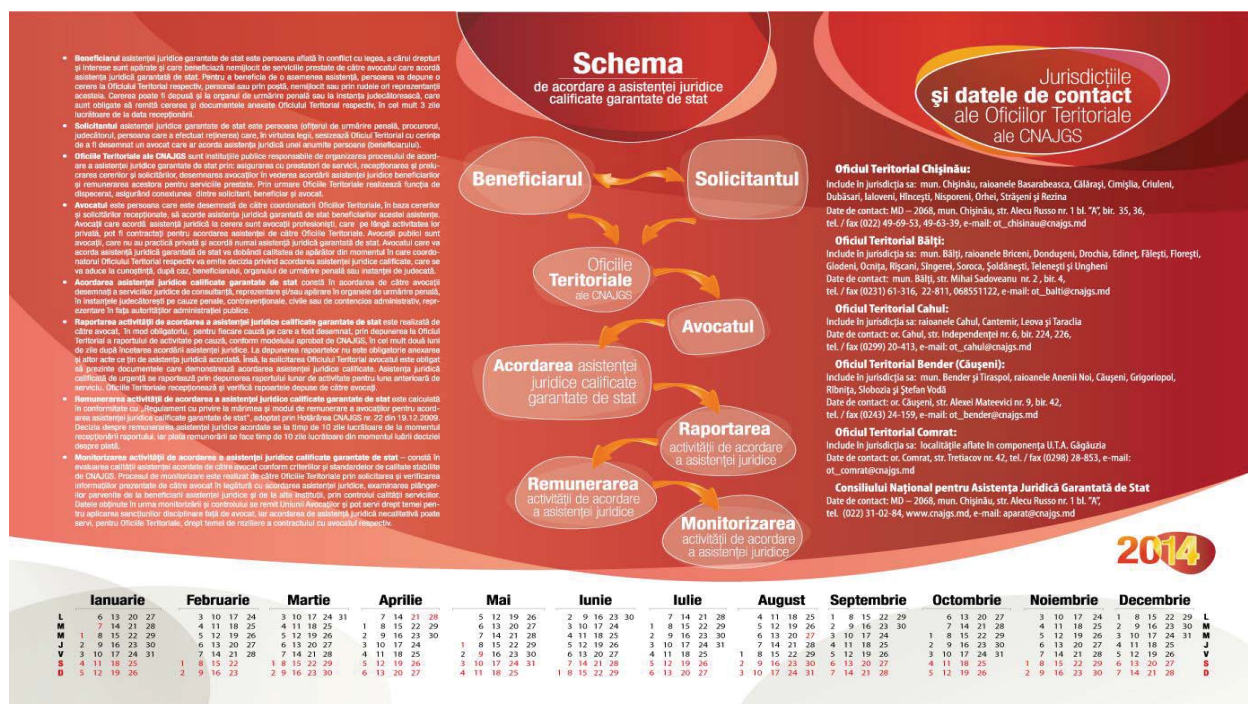
Oficiul Teritorial Cahul al CNAJGS întru mediatizarea serviciilor de asistență juridică garantată de stat, a publicat articole informative în presa scrisă:

În ziarul „Gazeta de Sud” (ediția nr. 4 din 07 februarie 2014 și nr. 40 din 16 octombrie 2014) a fost publicat articolul „Asistența Juridică Garantată de Stat”. Același articol a fost publicat și în ziarul „Cahul Expres” la data de 9 mai 2014. Tot în „Gazeta de Sud” la 25 iulie 2014 a fost publicat un alt material informativ pentru potențialii beneficiari de AJGS și modalitatea de obținere a asistenței juridice garantată de stat.

De asemenea, au fost repartizate pe la primăriile localităților din raionul Cahul, 4300 broșuri informative:

Asistența juridică calificată garantată de stat acordată pe cauze penale <i>Prezenta broșură informativă a fost elaborată de către</i> Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, <i>fiind destinată cetățenilor de rând, precum și avocaților și colaborato- rilor organelor de drept, cu scopul de a familiariza cu sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pe cauze penale.</i> Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat Date de contact: MD – 2068, mun. Chișinău, str. Alecu Russo nr. 1 bl. "A-1", bir. 94, tel. / fax (022) 31 02 74, 31 02 84, e-mail: aparat@cnaajgs.md;	Oficiile Teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat Oficiul Teritorial Chișinău: Include în jurisdicția sa: mun. Chișinău, raioanele Basarabesc, Călărași, Cimișlia, Criuleni, Dubăsari, Ialoveni, Hîncești, Nisporeni, Orhei, Strășeni și Rezina Date de contact: MD – 2068, mun. Chișinău, str. Alecu Russo nr. 1 bl. "A1", bir. 36, 35, tel. / fax (022) 49 69 53, 49 63 39, e-mail: ot_chișinau@cnaajgs.md; Oficiul Teritorial Bălți: Include în jurisdicția sa: mun. Bălți, raioanele Briceni, Dondușeni, Drochia, Edineț, Fălești, Florești, Glodeni, Ocnița, Rîșcani, Singerei, Soroca, Șoldănești, Telenesti și Ungheeni Date de contact: mun. Bălți, str. Mihai Sadoveanu nr. 2, bir. 4, tel. / fax (0231) 61-316, 22 -811, e-mail: ot_balti@cnaajgs.md; Oficiul Teritorial Cahul: Include în jurisdicția sa: raioanele Cahul, Cantemir, Leova și Taraclia Date de contact: or. Cahul, str. Independenței nr. 6, bir. 224, 226, tel. / fax (0299) 40-413, e-mail: ot_cahul@cnaajgs.md; Oficiul Teritorial Bender (Căușeni): Include în jurisdicția sa: or. Bender, Tiraspol, raioanele Anenii Noi, Căușeni, Grigoriopol, Kibîța, Slobozia și Ștefan Vodă Date de contact: or. Căușeni, str. Alexei Mateevici nr. 9, bir. 42, tel. / fax (0243) 24-159, e-mail: ot_bender@cnaajgs.md; Oficiul Teritorial Comrat: Include în jurisdicția sa: raioanele Comrat, Cladir-Lunga și Vulcănești Date de contact: or. Comrat, str. Trețiacov nr. 42, tel./fax (0298) 28-853, e-mail: ot_comrat@cnaajgs.md;	CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT ASISTENȚA JURIDICĂ CALIFICATĂ GARANTATĂ DE STAT ACORDATĂ PE CAUZE PENALE Broșură informativă Chișinău 2013
---	---	--

Oficiul Teritorial Bender (Căușeni) al CNAJGS a organizat întruniri comune cu reprezentanții administrației publice locale, participând la întruniri cu primari din 9 localități din raionul Căușeni. În cadrul acestor întruniri coordonatorul, a informat reprezentanții APL despre sistemul de asistență juridică garantată de stat cu solicitarea de a direcționa cetățenii care se adresează cu probleme de ordin juridic la Oficiul Teritorial Bender (Căușeni) al CNAJGS. Pe lângă ședințele comune organizate au distribuit pliante și calendare informative cu privire la sistemul de acordare a AJGS:

Oficiul Teritorial Comrat al CNAJGS a realizat acțiuni de mediatizare prin intermediul portalului web www.gagauzmedia.md, prin acordarea a 2 interviuri de către coordonatorul OT Comrat la 12 decembrie 2014 și 17 decembrie 2014 în cadrul căruia locuitorii Găgăuziei sunt informați despre activitatea OT Comrat și modalitățile de obținere a asistenței juridice garantate de stat.

Informații relevante actualizate referitor la asistența juridică garantată de stat (pentru populație, avocați, organele de drept) sunt accesibile permanent pe pagina web a CNAJGS (<http://www.cnaigs.md>) inclusiv pe pagina personalizată din rețeaua Facebook și Youtube.

Provocări majore, ce necesită intervenția altor autorități publice.

Cadru normativ-juridic și practici cotidiene ce necesită perfecționare. Există o serie de aspecte conceptuale, ce urmează a fi soluționate prin modificarea legislației și care depășesc competența CNAJGS (reglementarea expresă a condițiilor acordării asistenței juridice garantate de stat în situațiile de amnistie, extrădare și transfer a condamnaților; reglementarea expresă a condițiilor acordării asistenței juridice garantate de stat victimelor și persoanelor vătămate; reglementarea participării apărătorului în cazul renunțării la apărător, înlocuirii apărătorului, substituierii apărătorului ales cu un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat; acordarea asistenței juridice persoanelor condamnate la privațiune de libertate, inclusiv pe cauze civile; instituirea mecanismului de acordare a asistenței juridice parțial gratuite;

instituirea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat; accesul la bazele de date în vederea verificării capacității de plată a solicitantului etc.).

Sistemul de verificare a capacității de plată a solicitanților de asistență juridică garantată de stat s-a dovedit a fi ineficient și nu permite excluderea abuzurilor din partea solicitanților. Mecanismul de testare a veniturilor solicitanților de asistență juridică garantată de stat nu funcționează în mod eficient, Oficiile Teritoriale ale CNAJGS se ciocnesc în continuare cu restricționarea accesului la bazele de date informaționale (fiscale, cadastrale, ale ÎS “Registru”, etc.). În pofida faptului că Ministerul Justiției a intervenit cu unele amendamente în legislația fiscală, acest proces nu a fost definitivat, iar accesul la bazele de date încă rămâne a fi restricționat. Având în vedere că numărul de solicitanți de asistență juridică garantată de stat în continuă creștere, verificarea veniturilor solicitanților ar putea fi efectuată doar prin intermediul unui program (soft) computerizat care ar permite în regim real vizualizarea informației, or înaintarea de solicitări scrise la organele cu atribuții fiscale referitor la veniturile unui contribuabil implică foarte mult timp, finanțe adiționale și alocarea resurselor umane adiționale.

Nu există încă un mecanism eficient de recuperare a cheltuielilor pentru asistență juridică garantată de stat în cazurile când beneficiarii au obținut asistența juridică gratuită, ducând în eroare Oficiul teritorial cu privire la situația financiară, precum și în cazurile în care beneficiarii asistenței juridice pe cauze civile obțin câștig de cauză, urmând a fi recuperate cheltuielile de asistență juridică de la partea care a pierdut procesul. Procesul de modificare a cadrului legal privind implementarea unui mecanism eficient de recuperare a cheltuielilor a fost demarat de Ministerul Justiției, dar încă nu a fost definitivat.

Diversificarea spectrului de servicii de asistență juridică garantată de stat. Conform *Strategiei de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2015-2017*, diversificarea spectrului de servicii de asistență juridică garantată de stat constituie în continuare un obiectiv al CNAJGS. Pilotarea unor noi modele de acordare a asistenței juridice garantate de stat, inclusiv crearea unei platforme online de asistență juridică garantată de stat, ar permite beneficiarilor să-și soluționeze mai eficient problemele juridice. Aceste măsuri sunt orientate la necesitățile beneficiarilor din categoriile social-vulnerabile și constituie unul dintre obiectivele strategice ale CNAJGS, asigurând astfel un grad mai înalt de accesibilitate a serviciilor de asistență juridică garantată de stat”.

Diversificarea spectrului de servicii de asistență juridică garantată de stat va atrage după sine creșterea volumului de lucru. Volumul crescând de asistență juridică acordată, instituirea sistemului de asistență juridică primară, prin intermediul parajuriștilor, instituirea mecanismului de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești, crearea birourilor de avocați publici și instituirea altor scheme de acordare a asistenței juridice garantate necesită alocarea de resurse umane și financiare. Având în vedere experiența anterioară, este crucial să fie identificate și alocate în prealabil resursele necesare care ar permite funcționarea sistemului asistenței juridice garantate de stat fără deficiențe.

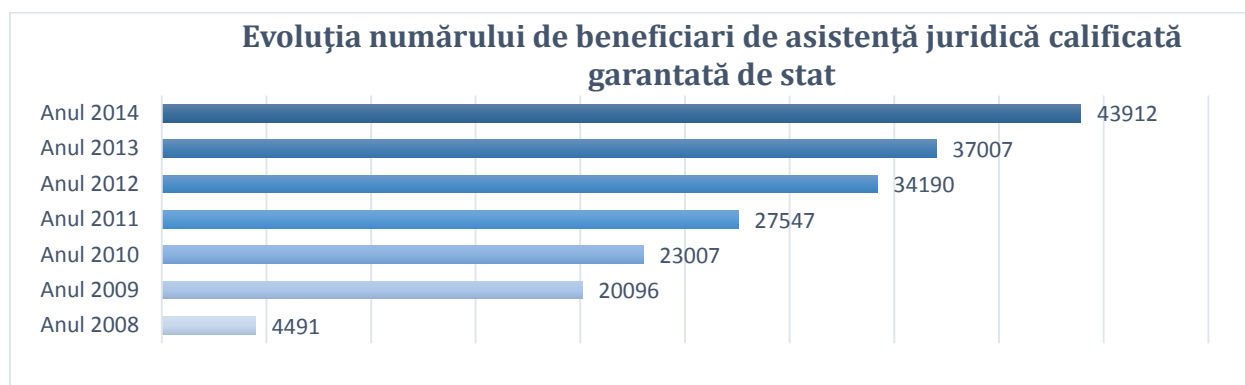
Întrucât limita numerică a personalului administrativ se aprobă de Ministerul Justiției, potrivit art. 14 alin. (8) din Legea privind asistența juridică garantată de stat, nr. 198-XVI din 26 iulie 2007, CNAJGS a înaintat către Ministerul Justiției, 3 demersuri argumentate, întemeiate pe recomandările „Studiului cu privire la necesitățile de personal ale OT și AA al CNAJGS în contextul lărgirii competenței CNAJGS” prin care solicită identificarea și alocarea a 5 unități de personal pentru OT și AA ale CNAJGS. Aceasta ar permite exercitarea fără deficiențe în cadrul Oficiilor teritoriale și Aparatului administrativ ale CNAJGS a atribuțiilor existente la moment.

Odată cu implementarea mecanismelor de recuperare a cheltuielilor pentru serviciile de asistență juridică garantată de stat, de verificare a veniturilor solicitanților de asistență juridică garantată de stat și implementarea mecanismului de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești ar urma o a doua etapă de revizuire a schemei de încadrare a personalului.

II.II ACTIVITATEA OFICIILOR TERITORIALE ALE CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT ȘI PERSOANELOR AUTORIZATE SĂ ACORDE SERVICII DE AJGS.

Până la finele anului 2014 activitatea de acordare a asistenței juridice garantate de stat a fost asigurată de cinci Oficii teritoriale ale CNAJGS. Începând cu anul 2015, Oficiul teritorial Bender (Căușeni) încetează activitatea. Oficiile își exercită atribuțiile în baza Legii nr.198-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat și a Regulamentului funcționării Oficiilor teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat aprobat prin Hotărârea CNAJGS nr. 15 din 30 iulie 2008 (Monitorul Oficial nr. 160-161 art. nr. 463 din 22 august 2008). Fiecare Oficiu teritorial este condus de un coordonator având angajați câte un contabil și unul (Cahul, Comrat) sau mai mulți (Chișinău, Bălți) consultanți.

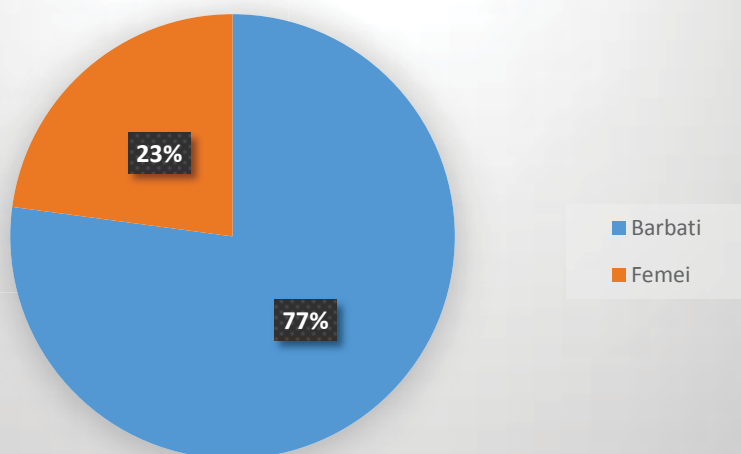
Volumul asistenței juridice acordate. În anul 2014, de asistență juridică calificată garantată de stat au beneficiat 43 912 persoane (inclusiv 2 665 minori și 9 437 femei), dintre care 3 670 persoane au beneficiat de asistența juridică de urgență și 40 242 persoane au beneficiat de asistență juridică ordinară.

În anul 2014, numărul de beneficiari de asistență juridică calificată garantată de stat a crescut cu aproximativ 16 % în raport cu numărul de beneficiari de asistență juridică calificată garantată de stat în anul 2013 și cu aproximativ 54 % în raport cu numărul de beneficiari în anul 2009².

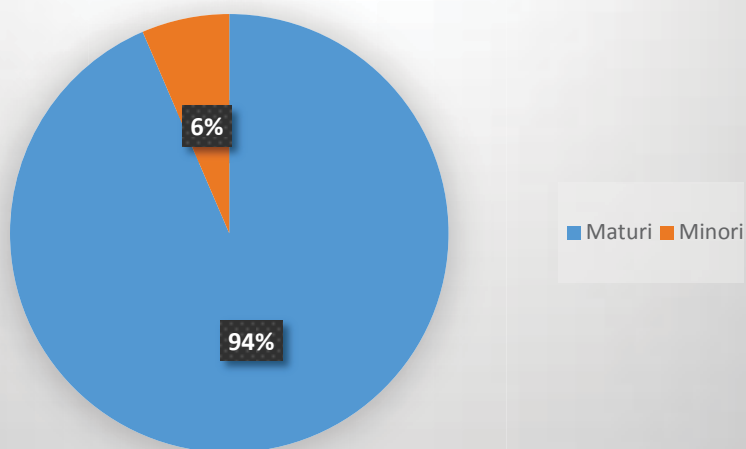
² La prezentarea graduală a volumului de lucru nu a fost luat în calcul situația pentru anul 2008, deoarece activitatea sistemului a început în septembrie 2008, fiind reflectată activitatea pentru lunile septembrie - decembrie 2008.

Ponderea beneficiarilor de asistență juridică calificată după sex

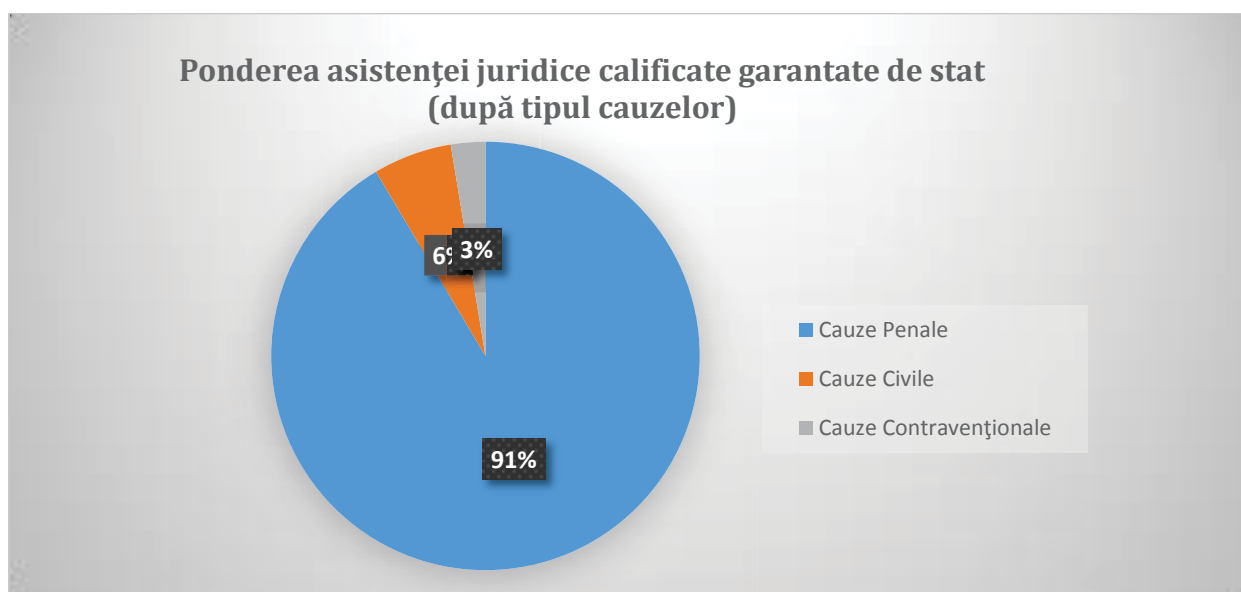

În anul 2014, 31810 (77 %) din beneficiarii de asistență juridică calificată sunt bărbați, și 9437 (23 %) sunt femei.

Ponderea beneficiarilor de asistență juridică calificată după vârstă

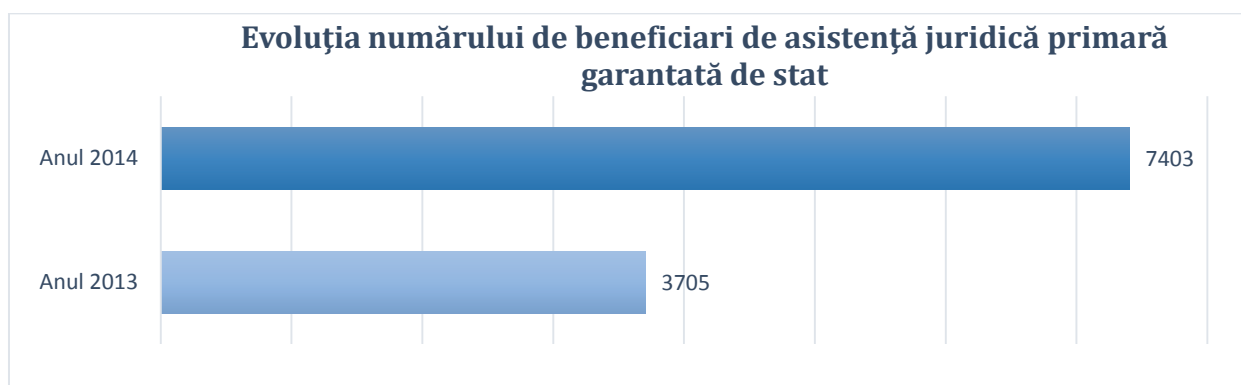

Din numărul total de beneficiari de asistență juridică calificată garantată de stat 38582 (94 %) sunt maturi și 2665 (6 %) sunt minori.

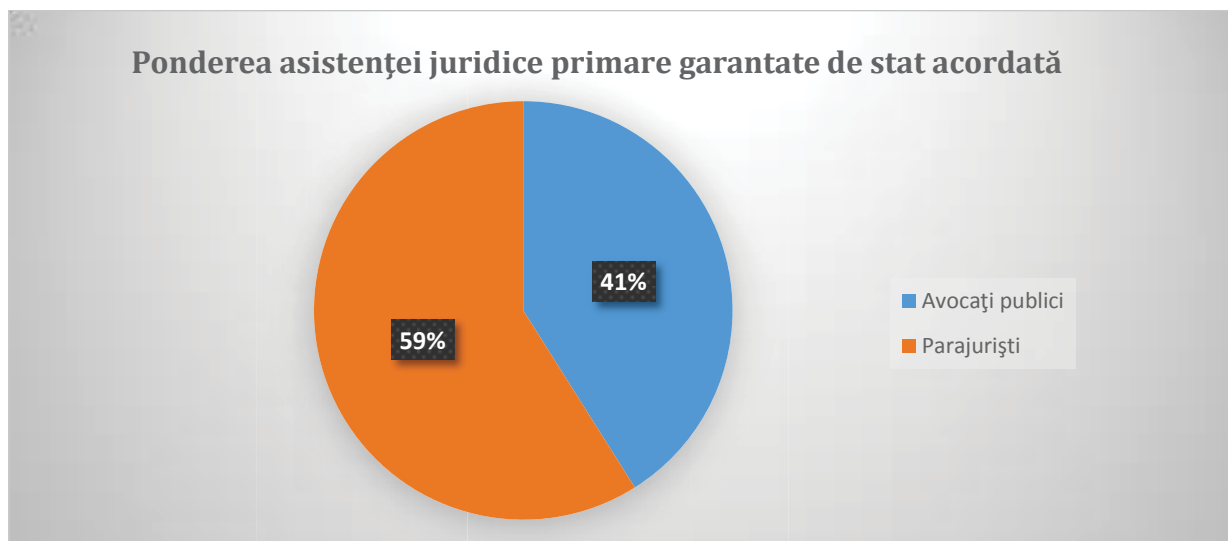

În perioada raportată, a fost acordată asistență juridică calificată în 43147 cauze (dintre care 39465 (91 %) cauze penale, 2562 (6-7 %) cauze civile și 1120 (3 %) cauze contravenționale .

Totodată, în anul 2014, **7 403 persoane au beneficiat de asistență juridică primară** garantată de stat. Datele statistice detaliate pe acest segment sunt colectate începând cu anul 2013, respectiv diagrama de mai jos prezintă informația pe ultimii doi ani:

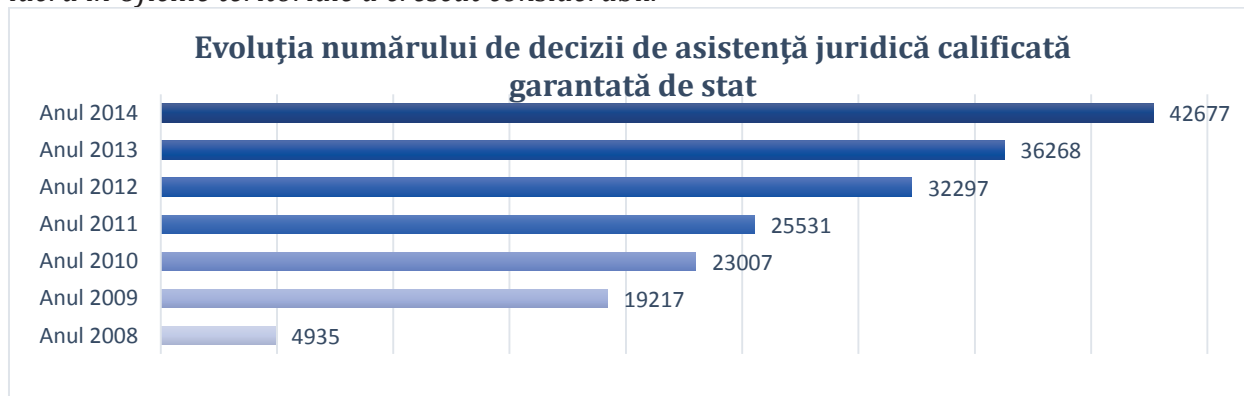
Prin urmare, în anul 2014 numărul de beneficiari de asistență juridică primară a crescut cu aproximativ 50 % în raport cu numărul de beneficiari din anul 2013.

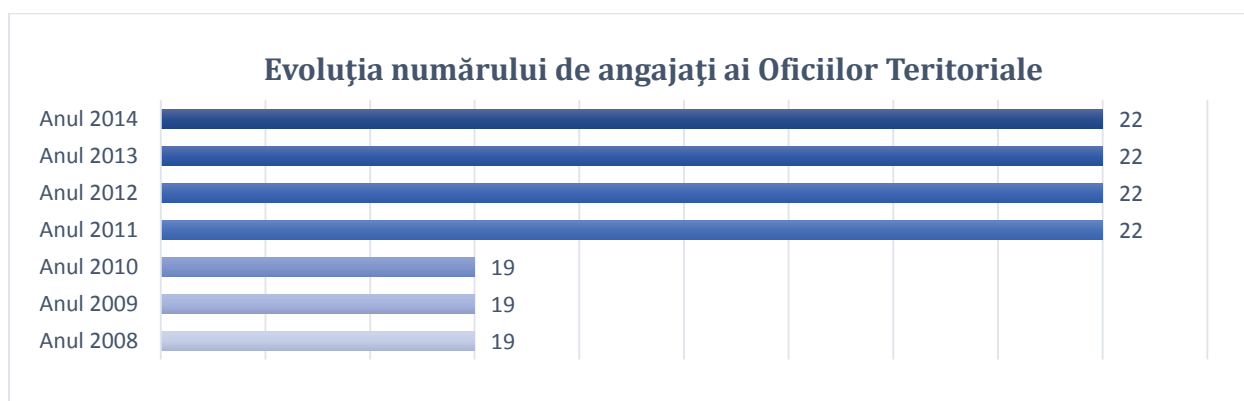
Asistența juridică primară a fost acordată prin intermediul a 32 de parajuriști și 14 avocați publici, astfel în 4364 cazuri (59 %) asistența juridică primară a fost acordată de către parajuriști și în 3039 cazuri (41 %) de către avocații publici.

Sumând beneficiarii de asistență juridică calificată și asistență juridică primară, constatăm că numărul total de beneficiari de asistență juridică garantată de stat în anul 2014 a constituit 51 315 beneficiari . **Concluzionăm că, volumul de asistență juridică garantată de stat acordată este în continuă creștere.**

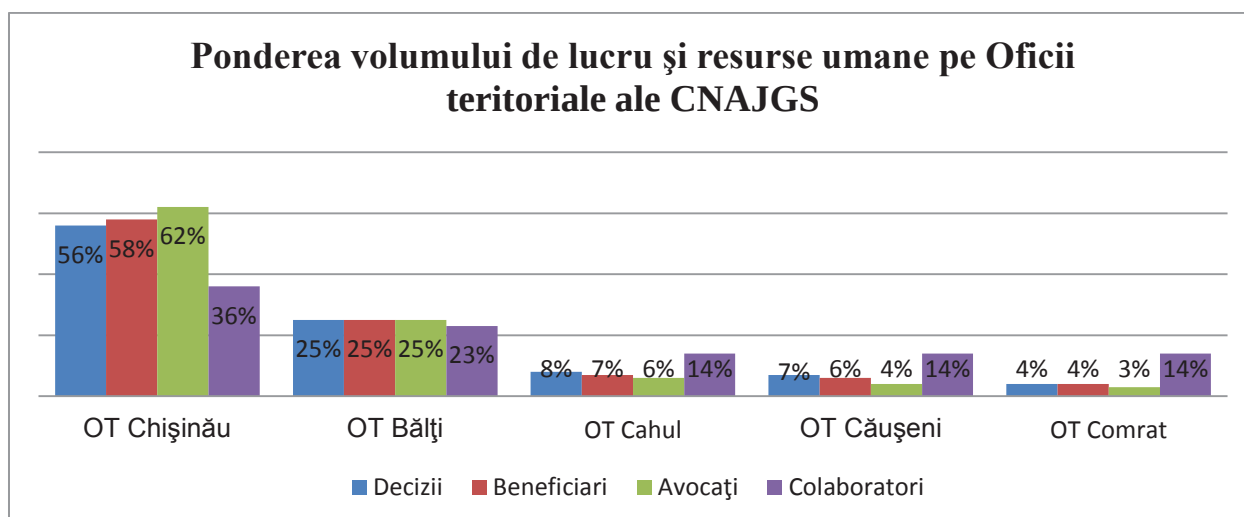
Volumul de lucru al Oficiilor teritoriale ale CNAJGS. Ca urmare a creșterii volumului de asistență juridică garantată de stat acordată, a extinderii competențelor CNAJGS, creșterii numărului de beneficiari și prestatorilor de asistență juridică garantată de stat, precum și diversificarea spectrului de servicii de asistență juridică garantată de stat prestate, *volumul de lucru în Oficiile teritoriale a crescut considerabil.*

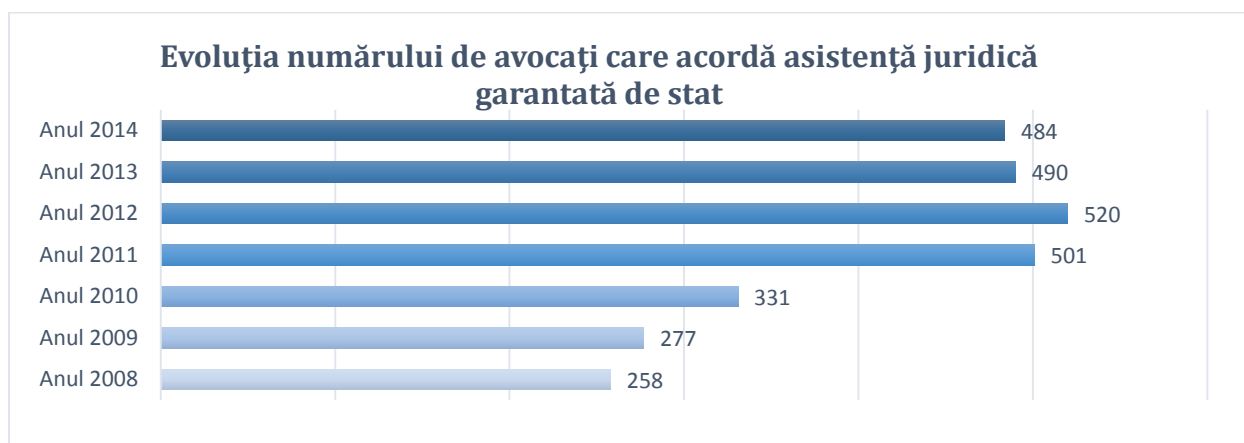
În perioada anilor 2009-2014 **volumul a crescut cu aproximativ 55 %** (de la 19 217 decizii de acordare a asistenței juridice garantate de stat până la 42 677decizii), însă **personalul Oficiilor teritoriale ale CNAJGS a crescut la număr cu doar 14 %** (de la 19 la 22 unități):

Repartizarea volumului de lucru și resurselor umane între Oficiile teritoriale ale CNAJGS a avut loc, după cum urmează:

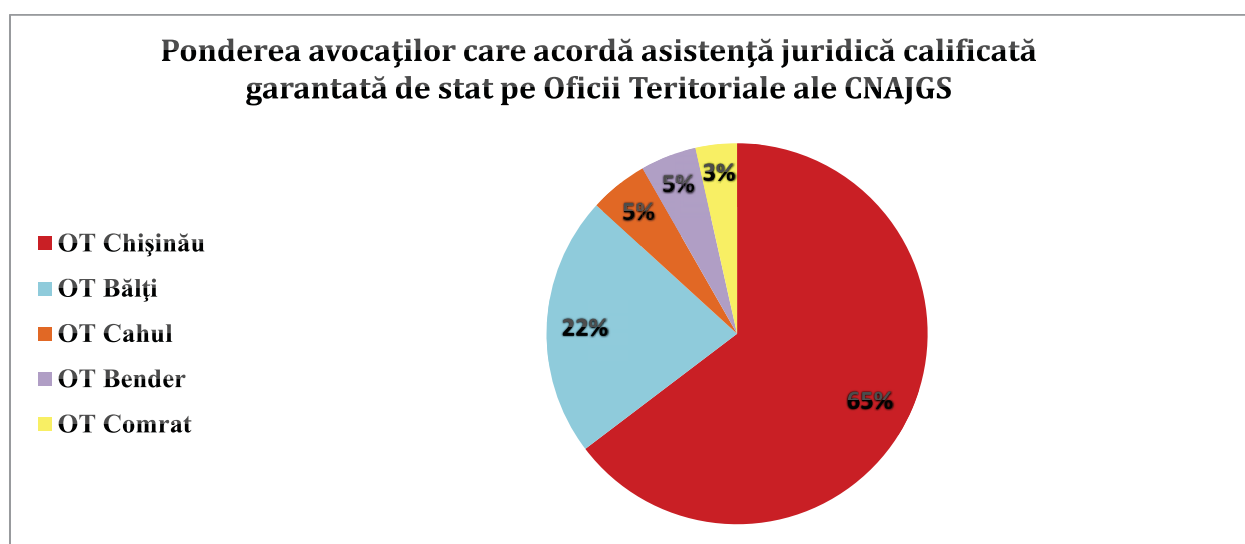
Prestatorii de servicii de asistență juridică garantată de stat. Pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat în anul 2014 au fost implicați 470 avocați care acordă asistență juridică la cerere și 14 avocați publici.

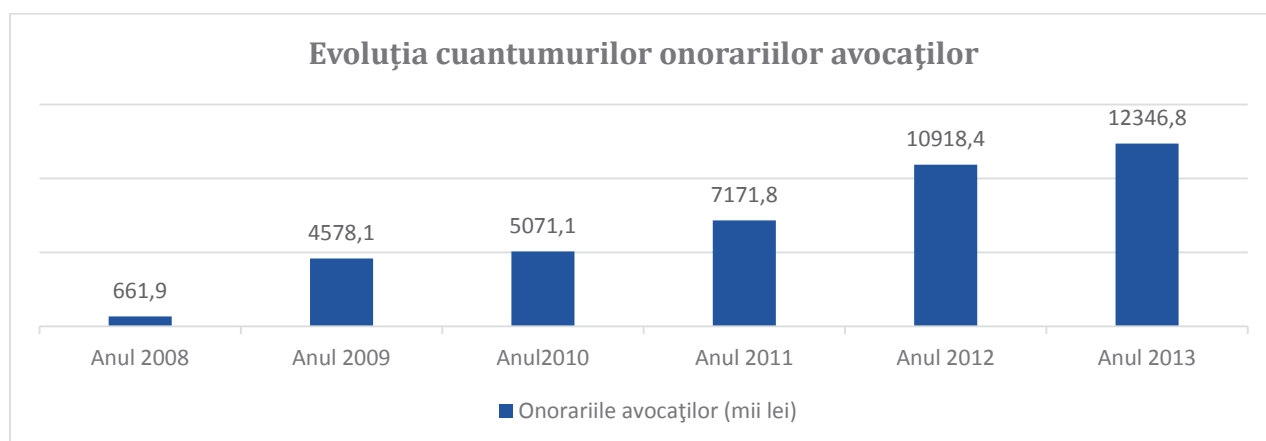
Numărul de avocați interesați în acordarea asistenței juridice garantate de stat **este în creștere**. Numărul mai mic de avocați implicați în sistem este determinată de **intensificarea procesului de monitorizare a calității serviciilor prestate de către avocați**, fapt care **a dus la excluderea din sistem a unui număr însemnat de avocați**.

Pentru anul 2015, în baza *Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anul 2011-2016* și altor documente de politici naționale, CNAJGS a extins rețeaua de avocați publici pe întreg teritoriul țării cu suplinirea listei cu încă 2 avocați publici, minim câte 2 avocați publici în raza de activitate a fiecărui Oficiu teritorial. În anul 2014, în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat au activat 14 avocați publici, 9 în mun. Chișinău, 2 în raza de activitate a OT Bălți și câte unul în raza de activitate a celorlalte Oficii Teritoriale ale CNAJGS, fiind suplinit numărul acestora în raport cu anul 2013 cu 2 unități. **Avocații publici au acordat asistență juridică calificată garantată de stat în 2014 pe un număr de 1153 cauze (dintre care 1065 cauze penale și 88 cauze non-penale).**

Totuși, este de menționat repartizarea geografică neuniformă a numărului de avocați, marea majoritate fiind concentrată în Chișinău:

De asemenea, a fost înregistrată și o creștere a cuantumului onorariilor achitate avocaților pentru serviciile de asistență juridică calificată.

Datorită, faptului că numărului de beneficiari pentru care se acordă asistență juridică garantată de stat este ***în permanentă creștere, cuantumul onorariilor anuale plătite avocaților a crescut***, în anul 2014 în raport cu anul 2013, ***cu aproximativ 25 %***.

Calitatea serviciilor de asistență juridică garantată de stat.

Aspectul calității serviciilor de asistență juridică garantată de stat își păstrează importanța în cadrul determinării priorităților de activitate ale CNAJGS.

Din numărul total de avocați care acordă asistență juridică garantată de stat, în 2014 au fost monitorizați 301 de avocați. Totodată, au fost efectuate 128 de monitorizări a celor 32 de parajuriști care acordă asistență juridică primară garantată de stat.

Monitorizarea are ca scop identificarea tendințelor pozitive și deficiențelor în activitatea de acordare a asistenței juridice garantate de stat și căile de remediere a acestora, ca ulterior să fie întreprinse măsurile necesare pentru a asigura o calitate înaltă a serviciilor de asistență juridică calificată garantată de stat și pentru a contribui la dezvoltarea profesională a persoanelor autorizate să acorde asistență juridică garantată de stat.

Monitorizarea calității asistenței juridice garantate de stat prestate de către avocați, este definitorie pentru a asigura calitatea serviciilor juridice calificate oferite. Un proces de monitorizare internă a fost deja stabilit de către CNAJGS, începând cu anul 2009. Monitorizarea internă are un specific administrativ, fiind monitorizată și evaluată activitatea avocatului din punct de vedere administrativ și de organizare a activității. Dacă corespunde activitatea avocatului la exigențele instituite de către CNAJGS, ceea ce însumează aspectele tehnice ale activității. Însă, strategia pe care avocatul o aplică în cazurile în care acordă asistență juridică garantată de stat nu este monitorizată, astfel avocatul nu primește nici o apreciere în această privință. Pentru a face posibilă monitorizarea și evaluarea calității asistenței juridice acordate, este necesară stabilirea un mecanism care să asigure evaluarea colegială, de către avocați profesioniști, care pot oferi suport constructiv nu numai cu privire la aspectele administrative legate de gestionarea dosarelor, dar inclusiv legate de strategia apărării. Un astfel de mecanism va îmbunătăți în mod semnificativ calitatea asistenței juridice acordate în cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat în Republica Moldova. Mecanismul propus există în alte țări și este cunoscut ca mecanismul de monitorizare externă a calității.

Astfel, în 2014 noul mecanism de monitorizare a calității asistenței juridice garantate de stat, a fost elaborat și urmează a fi aprobat în anul 2015.

Instruirea continuă a avocaților reprezintă la fel unul dintre instrumentele de asigurarea calității serviciilor de asistență juridică garantată de stat. Astfel, în anul 2014 avocații care acordă asistență juridică garantată de stat au beneficiat în continuare de sesiuni de instruire organizate de către CNAJGS în colaborare cu partenerii săi de dezvoltare. În rezultat, majoritatea avocaților, înscrși în Registrul prestatorilor de asistență juridică garantată de stat, au acumulat a câte cel puțin 24 ore de instruire, înregistrându-se avocați și cu peste 32 ore de formare continuă.

Pentru a asigura necesitățile de instruire inițială și continuă ale avocaților CNAJGS a considerat oportun de a consulta opinia avocaților, așa încât să poată demonstra o abordare ulterioară coerentă în domeniu. Rezultatele consultațiilor și cercetărilor în domeniul instruirilor se reflectă în Raportul cu privire la instruirea avocaților care acordă asistență juridică garantată

de stat, care poate fi accesat pe site-ul CNAJGS: www.cnajgs.md, Rubrica „Informație utilă”, „Rapoarte, publicații, cercetări”.

Evidența, monitorizarea și evaluarea activității de acordare a asistenței juridice garantate de stat de către Oficiile teritoriale ale CNAJGS.

În anul 2014 au fost efectuate 17 vizite de monitorizare a activității Oficiilor teritoriale ale CNAJGS de către Comisia de monitorizare și evaluare constituită în cadrul Aparatului administrativ al CNAJGS. În cadrul vizitelor au fost monitorizate aspectele activității Oficiilor teritoriale referitor la: buna funcționare a Oficiului; resurse umane; lucrări de secretariat și arhivă; evidența contabilă și documentația financiară; prestatorii de servicii (evidența, documentarea, monitorizarea); asistența juridică calificată; asistența juridică de urgență; asistența juridică primară; interacțiunea cu avocații, organele de drept și beneficiarii; interacțiunea cu CNAJGS; mediatizarea activității de acordare a asistenței juridice garantate de stat.

Ca urmare a observațiilor efectuate în procesul de monitorizare, comisia formulează **recomandări de îmbunătățire a activității Oficiilor teritoriale**. Gradul de îndeplinire a recomandărilor formulate în procesul de monitorizare este evaluat în cadrul următoarei vizite.

Pentru a facilita **accesul la datele statistice**, dar și procesarea solicitărilor de asistență juridică garantată de stat, sistemul de evidență automatizată a datelor statistice a fost optimizat considerabil. Începând cu decembrie 2014, **sistemul a devenit accesibil publicului larg**. Oricine este interesat referitor la asistența juridică garantată de stat acordată, poate vizualiza informația statistică care îl interesează online. Este suficient accesarea link-ului: <http://statistica.cnajgs.md/>, ca mai apoi în baza unor criterii prestabilite de utilizator, specificate în cerere, în dependență de segmentul selectat poate fi vizualizată informația. **Baza de date este complexă** și permite selectiv, și detaliat, accesul imediat, la orice tip de statistică cu privire la serviciile de asistență juridică calificată garantată de stat, acordată.

Sistemul permite generarea automată a deciziei de asistență juridică garantată de stat, colectarea și sistematizarea automată, pe criteriile prestabilite a datelor statistice necesare dezvoltării sistemului de asistență juridică garantată de stat, în același timp duce la optimizarea schimbului de date dintre Oficii, facilitează munca angajaților, constituind o bază de date centralizată a activității Oficiilor teritoriale.

Trimestrial și anual, conform prevederilor Regulamentului funcționării Oficiilor teritoriale ale CNAJGS (MO al RM, 2008, nr. 160-161, art. 463), Oficiile teritoriale ale CNAJGS prezintă rapoarte de activitate. Odată cu prezentarea rapoartelor narative, Oficiile teritoriale ale

CNAJGS prezintă datele statistice privind volumul de asistență juridică calificată garantată de stat, în baza indicatorilor de colectare aprobați prin Hotărârea CNAJGS nr. 14 din 14 martie 2013. Aparatul administrativ al CNAJGS colectează datele statistice și cele prezentate în rapoartele narative, compilează informația și o prezintă membrilor CNAJGS trimestrial în cadrul ședințelor ordinare. Aceste date permit a valorifica în termeni utili informația necesară pentru dezvoltarea sistemului.

Pentru a asigura transparența în activitatea desfășurată **datele statistice compilate** sunt actualizate permanent pe *site-ul oficial* www.cnajgs.md la rubrica "Activitatea", „Date statistice”.

Colaborarea Oficiilor teritoriale ale CNAJGS cu organele de drept.

Colaborarea Oficiilor teritoriale cu reprezentanții organelor de drept are loc permanent, de activitatea întreprinsă în comun al acestora depinde calitatea asistenței juridice acordate, rapiditatea preluării solicitării și asigurării bănuیتului, învinuitului, inculpatului în procesul penal cu un apărător în persoana avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat. Remedierea unor neajunsuri sau abateri întâlnite în procesul de colaborare, sunt înlăturate prin organizarea întrunirilor periodice cu reprezentanții organelor de drept. Astfel în anul 2014, coordonatorii Oficiilor teritoriale ale CNAJGS au organizat întruniri cu reprezentanții organelor procuraturii, poliției și a instanțelor de judecată din aceste regiuni în vederea clarificării unor situații incerte legate de interpretarea corectă a prevederilor normative din domeniul asistenței juridice garantate de stat (în special procedura de solicitare și desemnare a unui avocat cât și asistența juridică de urgență).

III. OBIECTIVE STRATEGICE ȘI PLANUL DE ACȚIUNI PENTRU ANUL 2015

Prin *Strategia de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2015-2017*, CNAJGS și-a fixat următoarele obiective de dezvoltare a sistemului (acestea derivând din Strategia de Reformă a Sectorului Justiției pentru anii 2011-2016, Planul Național de Acțiuni în Domeniul Drepturilor Omului pentru anii 2012-2015, Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană pentru anii 2014-2016 și alte documente de politici care stabilesc obiective de dezvoltare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat):

1. Consolidarea capacității CNAJGS și a Oficiilor teritoriale ale CNAJGS de organizare și administrare a procesului de acordare a asistenței juridice garantate de stat

- a) Revizuirea cadrului normativ-juridic și promovarea modificărilor în legislație în vederea înlăturării lacunelor și coliziilor în procesul de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- b) Generalizarea practicii de implementare și elaborarea de recomandări în vederea aplicării uniforme a legislației în domeniul asistenței juridice garantate de stat;
- c) Dezvoltarea capacităților profesionale ale Aparatului administrativ și Oficiilor teritoriale ale CNAJGS în vederea gestiunii eficiente a activităților din sistemul de asistență juridică garantată de stat;
- d) Ajustarea schemei de încadrare/remunerare a personalului în contextul extinderii spectrului de servicii de asistență juridică garantată de stat oferite;

- e) Revizuirea activității curente a Aparatului administrativ, Oficiilor Teritoriale ale CNAJGS și luarea măsurilor instituționale conform competenței;
- f) Colectarea și analiza trimestrială a datelor statistice pentru determinarea necesităților, stabilirea tendințelor și dinamicii în cadrul sistemului, precum și estimarea costurilor de asistență juridică garantată de stat, inclusiv prin dezvoltarea sistemului de evidență automatizată a datelor statistice;
- g) Asigurarea unei planificări bugetare eficiente a costurilor pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat;
- h) Implementarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică;
- i) Elaborarea mecanismului de acordare a asistenței juridice parțial gratuite;
- j) Identificarea unor surse adiționale care vor putea fi utilizate la consolidarea sistemului asistenței juridice garantate de stat;
- k) Elaborarea și implementarea planului anual de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat și determinarea rolurilor și responsabilităților.

2. *Diversificarea spectrului de servicii de asistență juridică garantată de stat*

- a) Instituționalizarea și dezvoltarea sistemului de asistență juridică primară prin extinderea rețelei de parajuriști în localitățile rurale;
- b) Implementarea și extinderea mecanismului de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești;
- c) Instituționalizarea sistemului de asistență juridică primară garantată de stat pentru localități urbane;
- d) Pilotarea unor noi modele de acordare a asistenței juridice garantate de stat, orientate la necesitățile beneficiarilor din categoriile social-vulnerabile;
- e) Crearea unei platforme online de asistență juridică garantată de stat care le-ar permite beneficiarilor să lucreze la rezolvarea problemelor lor juridice prin oferirea de asistență juridică la distanță.

3. *Îmbunătățirea calității serviciilor de asistență juridică garantată de stat*

- a) Asigurarea transparenței în procesul de selectare a avocaților pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat;
- b) Susținerea Uniunii Avocaților și partenerilor săi în procesul de elaborare a unui set de standarde de activitate a avocaților care ar putea servi drept repere în procesul de monitorizare a calității serviciilor de asistență juridică garantată de stat acordate de către avocați; participarea la elaborarea ghidurilor practice și metodologice pentru avocați;
- c) Contribuirea la instruirea inițială și continuă a persoanelor autorizate să acorde asistență juridică garantată de stat și consolidarea parteneriatelor cu prestatorii de servicii de instruire inițială și continuă;
- d) Crearea premiselor pentru schimbul de experiență și bune practici de acordare a asistenței juridice garantate de stat între persoanele autorizate să acorde acest tip de asistență;
- e) Crearea birourilor de avocați publici în localitățile de reședință ale Oficiilor Teritoriale. Identificarea și alocarea spațiilor pentru amplasarea acestora, dotarea și echiparea birourilor;
- f) Examinarea oportunității de extindere a listelor specializate de avocați în anumite categorii de cauze, inclusiv actualizarea permanentă a celor existente;

- g) Testarea și implementarea noului mecanism de monitorizare a calității asistenței juridice garantate de stat. Monitorizarea calității asistenței juridice garantate de stat acordate de către persoanele autorizate;
- h) Facilitarea elaborării și implementării unor programe conexe, precum asistența juridică holistică, acțiuni de interes public, promovarea alternativelor la procesele judiciare clasice etc.

4. *Asigurarea transparenței de funcționare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat și a accesului la informație cu caracter juridic și consolidarea parteneriatelor*

- a) Asigurarea transparenței de funcționare a sistemului de asistență juridică garantată de stat prin comunicarea informațiilor relevante prin intermediul mass-media și plasarea permanentă a informației pe pagina web a CNAJGS;
- b) Sensibilizarea comunității juridice și a publicului în general referitor la inovațiile în sistemul de asistență juridică garantată de stat;
- c) Intensificarea circuitului informațional între CNAJGS, Aparatul administrativ și Oficiile sale teritoriale; CNAJGS și Parlament, Guvern, Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor; CNAJGS și Uniunea Avocaților; CNAJGS și mass-media; CNAJGS, Oficiile sale Teritoriale și actorii justiției: judecători, procurori, ofițeri de urmărire penală; Oficiile teritoriale ale CNAJGS și mass-media locală;
- d) Asigurarea unei colaborări eficiente cu organele de drept în vederea respectării drepturilor și intereselor legitime ale beneficiarilor de asistență juridică garantată de stat;
- e) Consolidarea parteneriatelor cu organizațiile interesate în promovarea accesului la justiție și accesului la informație cu caracter juridic pentru diferite segmente ale populației Republicii Moldova, inclusiv cu parteneri de dezvoltare și organizații din alte state în vederea preluării de bune practici în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat;
- f) Formarea unor parteneriate durabile cu asociațiile obștești, instituțiile de învățământ și mediul academic în vederea monitorizării și cercetării domeniului asistenței juridice garantate de stat, promovării accesului la informație cu caracter juridic, precum și cooptării voluntarilor în sistem.

Obiectivele operaționale pentru anul 2015 se reflectă în *Planul de acțiuni pentru anul 2015 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2015-2017* și altor angajamente ale CNAJGS prevăzute în documentele de politici ale Republicii Moldova (se anexează la prezentul raport).